హదీథ్ – మొదటి స్థాయి

[తెలుగు]

منهج الحدِيث ـ المستوى الأول

[اللغة التلغو]

రబువ జాలియాత్

الجاليات بالربوة

అనువాదం : - సయ్యద్ యూసుఫ్ పాషా

ترجمة: – سيد يوسف باشا

పునర్విమర్శ : ముహమ్మద్ కరీముల్లాహ్

مراجعة: محمد كريم الله

రబువ జాలియాత్ - రియాద్

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

2008 –1429

islamhouse.com

ISLAMIC PROPAGATION OFFICE IN RABWAH
P.O. BOX 29465 ARRIYADH 11457
TEL: 014454900 - FAX: 014970126

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة
ص.ب ٢٩٤٦٥ الريـــاض ١١٤٥٧
هاتف ٠١٤٤٥٤٩٠٠ – فاكس ٠١٤٩٧٠١٢٦

(الحَـــــدِيث- 0)

అల్ హదీథ్-1

Al-Hadeeth - 1

Translated by
Syed Yousuf Basha and Muhammed Kareemullah

Verified by
Divya Quran Educational Foundation, Hyderabad. www.teluguquran.com
Any Corrections, Comments or Suggestions, kindly send to www.islamhouse.com **or teluguwebmaster@gmail.com**

Name : ____________________________ Contact No______________ Roll No: _______ Course:___

పాఠ్యక్రమం

వారం	విషయం	సమయం
١	చిత్తశుద్ధితో పనిచేయటం	٤٥ నిమిషాలు
٢	మర్యాదపూర్వకమైన సంభాషణ & స్నేహపూర్వకంగా కలవటం	٤٥ నిమిషాలు
٣	ధర్మప్రచారం మరియు దాని ప్రతిఫలం	٤٥ నిమిషాలు
٤	భోజనం చేసేటప్పుడు పాటించవలసిన ఆచారవ్యవహారాలు	٤٥ నిమిషాలు
٥	తుమ్మినప్పుడు పాటించవలసిన పద్ధతి	٤٥ నిమిషాలు
٦	సత్యం పలకటాన్ని ప్రోత్సహించటం - అసత్యం పలకటాన్ని నిరోధించటం	٤٥ నిమిషాలు
٧	అభివాదం & అన్నదానం యొక్క ఔన్నత్యం	٤٥ నిమిషాలు
٨	**మాధ్యమిక పరీక్షలు**	٤٥ నిమిషాలు
٩	కాలకృత్యాలు తీర్చుకునేటప్పుడు పాటించవలసిన ఆచార వ్యవహారాలు	٤٥ నిమిషాలు
١٠	కోపతాపాల నుండి దూరంగా ఉండటం	٤٥ నిమిషాలు
١١	నైతిక ప్రవర్తన (నీతిబద్ధమైన నడవడిక)	٤٥ నిమిషాలు
١٢	క్షమాగుణం & సహనశీలత్వం	٤٥ నిమిషాలు
١٣	స్నేహితుల ప్రభావం	٤٥ నిమిషాలు
١٤	నాలుకతో & చేతితో ఇతరులకు కష్టం, నష్టం కలిగించకూడదు	٤٥ నిమిషాలు
١٥	ముస్లింలు విధిగా ఒకరినొకరు ప్రేమించాలి	٤٥ నిమిషాలు

ఇస్లాం ధర్మం నేర్చుకోవటానికి చేసిన 4 నెలల ఈ ప్రయత్నంలో, నేను ఎంతవరకు సఫలీకృతమయ్యాను .... ?

తేదీ	పరీక్ష / హోంవర్క్ - మొత్తం మార్కులు	పొందిన మార్కులు

బిస్మిల్లా హిర్రహ్మా నిర్రహీం بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

అనంత కరుణామయుడూ, అపారకృపాశీలుడూ అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

హదీథ్ అంటే ఏమిటి?

హదీథ్ అంటే చివరి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) యొక్క **ఆదేశాలు**, **ఆచరణలు**, వారు **అనుమతించిన లేదా నిరోధించిన పద్ధతులు** మరియు వారి వ్యక్తిగత **ప్రవర్తన** కు సంబంధించిన విషయాలు.

1. నిర్వచనం యొక్క వివరణ

A) **ఆదేశాలు** - **అంతిమ** ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) తన మాటల ద్వారా ప్రజలను ఆజ్ఞాపించినవి.

B) **ఆచరణలు** - అంతిమ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) స్వయంగా అచరించి, ప్రజలకు చూపినవి.

C) **అనుమతించిన లేదా నిరోధించిన పనులు** - అంతిమ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహుఅలైహి వసల్లం) **ఆమోదించిన** వారి సహచరుల ఆచరణలు.

D) **ప్రవర్తన** - అంతిమ ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క భౌతికలక్షణాలు, గుణగణాలు మరియు వ్యక్తిగత స్వభావపు విషయాలు.

2. ఇస్లాం ధర్మసూత్రాలకు 2వ మూలం హదీథ్/సున్నహ్ లు.

ఇస్లాం ధర్మసూత్రాలకు మొదటి మూలం - దివ్యఖుర్ఆన్. మరియు రెండవ మూలం - హదీథ్ & సున్నహ్ లు. అంతే కాకుండా హదీథ్ శాస్త్రం దివ్యఖుర్ఆన్ కు క్రియాత్మక వ్యాఖ్యానం లాంటిది. అల్లాహ్ ఆదేశాలు దివ్యఖుర్ఆన్ లో కొన్ని చోట్ల సాధారణ ఆజ్ఞలుగా కనబడవచ్చు. ఉదాహరణకు ఖుర్ఆన్ లోని "**మరియు క్రమబద్ధంగా నమాజును స్థాపించండి**" అనే అల్లాహ్ యొక్క ఆజ్ఞను గమనించండి. ఇక్కడ నమాజును క్రమబద్ధంగా ఎలా పాటించాలి? అనే విషయము ఖుర్ఆన్ లో కనబడదు. అయితే చిట్టచివరి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) జీవనవిధానం ద్వారా అంటే హదీథ్/సున్నహ్ ల

ద్వారా ఈ ఆజ్ఞను పాటించే విధానాన్ని అల్లాహ్ మనకు తెలియజేసెను. ప్రతి ముస్లిం నియమిత సమయాలలో ప్రతి దినం ఐదు సార్లు క్రమపద్ధతిలో నమాజు చేయాలనే విషయాన్ని ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం స్వయంగా ఆచరించి, దివ్యఖుర్ఆన్ లోని **నమాజును స్థాపించండి** అనే అల్లాహ్ ఆజ్ఞను పూర్తి చేసే విధానాన్ని చూపెట్టినారు. అంటే ఖుర్ఆన్ లోని ఆదేశాల స్పష్టమైన వివరణ చివరి ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం జీవితం నుండి లభిస్తుంది.

3. హదీథ్ విజ్ఞానశాస్త్రం (హదీథ్ ముస్తలహ్)

అస్సనద్(ఉల్లేఖకుల పరంపర) మరియు అల్ మతన్(అసలు విషయం) ను గుర్తించడానికి అవసరమైన నియమ నిబంధనలున్న శాస్త్రాన్నే **హదీథ్ ముస్తలహ్ అంటే హదీథ్ విజ్ఞానశాస్త్రం** అంటారు.

అస్సనద్ (ఉల్లేఖకుల పరంపర): హదీథ్ ను రికార్డు చేసిన గ్రంథకర్త (బుఖారీ, ముస్లిం, తిర్మీదీ, అబుదావుద్..) నుండి **క్రమ పద్ధతిలో** ఒక్కొక్కరిగా చివరికి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహుఅలైహివసల్లమ్) వరకు హదీథ్ ను ఉల్లేఖించిన వారందరి పేర్లు(పూర్తి వివరాలతో)

అల్ మతన్: హదీథ్ లోని అసలు విషయం.

ఉదాహరణ: సహీముస్లిం హదీథ్ గ్రంథంలోని ఒక హదీథ్ లో ఇలా నమోదు చేయబడినది - ముహమ్మద్ బిన్ ఉబైద్ మాకు తెలిపారు, అబు అవానాహ్ మాకు తెలిపారు , అబి హుసైన్ ద్వారా, అబి సాలెహ్ ద్వారా, అబిహురైరా రదియల్లాహు అన్హు ఇలా తెలిపారు - ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) ఒకసారి ఇలా ప్రకటించారు **"ఎవరైతే కావాలని (అహంభావంతో) నాకు అవిధేయుడిగా ఉంటాడో, అతడి స్థానం నరకాగ్నియే"**

పై హదీథ్ లోని అస్సనద్ (ఉల్లేఖకుల పరంపర) -

నమోదు చేయబడిన హదీథ్ గ్రంథం (ఇక్కడ సహీముస్లిం గ్రంథం)

ఉ ముహమ్మద్ బిన్ ఉబైద్
ల్లే అబు అవానాహ్
ఖ అబిహుసైన్
కు అబి సాలెహ్
ల అబి హురైరా(రదియల్లాహుఅన్హు)
పరంపర

చిట్టచివరి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్)

పై హదీథ్ లోని **అల్ మతన్** (హదీథ్ లోని అసలు విషయం) - **ఎవరైతే కావాలని నాకు అవిధేయుడిగా ఉంటాడో, అతడి స్థానం నరకాగ్నియే.**

4. హదీథ్ విజ్ఞానశాస్త్ర ముఖ్యలక్ష్యం

చిట్టచివరి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) హదీథ్ లను అసలైన రూపంలో ఎటువంటి కల్పితాలకు, (మార్పులు/చేర్పులకు) తావివ్వకుండా భద్రపరచడం.

5. హదీథ్ విజ్ఞానశాస్త్రం కేవలం ముస్లింల ప్రత్యేకత

హదీథ్ ఉల్లేఖనల ప్రామాణికత ఒకరి తర్వాత మరొకరుగా, చివరికి ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) వరకు చేరటం, అంతే కాకుండా ఉల్లేఖించిన వారి గుణశీలాల గురించిన నమ్మకమైన సమాచారం కూడా భద్రపరచటమనేది ఇస్లాంలో తప్ప మరే జాతిలోనూ, ఏ కాలంలోనూ, ఏ ఇతర మతాల మూల ప్రతులలో మరియు గ్రంథాలలో కనబడని ఒక ప్రత్యేకమైన విజ్ఞానశాస్త్రం. ఇంకా అస్సనద్ అంటే ఉల్లేఖకుల పరంపర గురించి ప్రశ్నించటం గాని, వారి గుణశీలాల గురించి పరిశీలించటం మరియు పరిశోధించడం గాని చేయకుండానే ఇతర చారిత్రక గ్రంథాలు మరియు ధర్మగ్రంథాలు కేవలం ఉల్లేఖకుల మాటలనే భద్రపరచాయి, నమోదు చేశాయి.

హదీథ్: 01

చిత్తశుద్ధి తో పనిచేయటం - الإخلاص في العمل

١ – عن عمرَ بنَ الخَطّابِ ﷺ المِنْبَرِ قال: سَمعْتُ رَسولَ اللّهِ ﷺ يَقولُ «إنّما الأعْمَالُ بالنّيات، وإنّمَا لِكُلِّ امْرِىءِ ما نَوَى: فَمَنْ كانتْ هِجْرَتُه إلى دُنْيَا يُصِيبُها، أَوْ إلى امْرَأَةٍ يَنْكِحُها، فَهِجْرَتُه إلى ما هاجَرَ إلَيه» . رواه البخاري

హదీథ్

ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ రదియల్లాహు అన్హు మెంబర్ (మస్జిద్ లోని ప్రసంగ వేదిక) పై ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం చేసిన ఈ ప్రకటనను తాను విన్నానని ఉల్లేఖించారు.

అనువాదం - "నిశ్చయంగా ఏ పనికైనా దొరికే ప్రతిఫలం తమ మనోసంకల్పం పైనే ఆధారపడి ఉంటుంది. అలాగే నిశ్చయంగా ఏ ఆజ్ఞకైనా. (దొరికే ప్రతిఫలం వారి మనో సంకల్పం పైనే ఆధారపడి ఉంటుంది) మరియు ఎవరైతే ప్రపంచం కోసం వలస వెళతారో వారికి అదే (ఆ ప్రపంచమే) లభిస్తుంది. ఇంకా ఎవరైతే ఒక స్త్రీని పెళ్ళాడటానికి వలస వెళతారో, వారి వలస ఆ పెళ్ళి కొరకే పరిగణింపబడుతుంది." సహీ బుఖారి హదీథ్ గ్రంథం.

వివరణ: మక్కానగరపు ఖురైషీ అవిశ్వాసులు ఇస్లాం స్వీకరించిన వారిని అనేక రకాల అత్యాచారాలకు గురి చేసారు. ఆ బాధల నుండి తప్పించుకోవటానికి అల్లాహ్ ఆజ్ఞలను అనుసరించి ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ముస్లింలను ముందుగా హబ్షా(యుథోపియా)కు తర్వాత మదీనాకు వలస పోవటానికి అనుమతించారు. అప్పుడు అనేక మంది ముస్లింలు మదీనాకు వలస పోయారు. ఇస్లాం కోసం వారు చేసిన ఈ త్యాగానికి ప్రతిఫలంగా అనేక పుణ్యాలు లభించనున్నట్లు ప్రకటింపబడినది. ఆ సమయంలో ఒకతను తనను వివాహమాడాలంటే మదీనాకు వలస చెయ్యమని షరతు విధించిన ఉమ్మె ఖైస్ అనే మహిళను పెళ్ళాడటానికి మదీనా పట్టణానికి వలస చేసినాడు. అతడికి కూడా పుణ్యాలు లభిస్తాయా లేదా అనే సందేహానికి జవాబుగా పై హదీథ్ ను ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ప్రకటించారు. ఈ హదీథ్ ఒక సాధారణ నియమాన్ని బోధిస్తున్నది.అదేమిటంటే ఎవరైనా సరే అతడు పొందే ప్రతిఫలం పూర్తిగా అతడి అసలైన సంకల్పం పైనే ఆధారపడి ఉంటుంది తప్ప ఏ మాత్రం అతడు చేసే పనులపై కాదు. అవి పైకి చాలా మంచి పనులుగా కనబడినా సదుద్దేశ్యంతో కూడినవి కాకపోవచ్చు (లోపల దురుద్దేశ్యంతో కూడినవై ఉండవచ్చును).

ఉల్లేఖకుని పరిచయం: ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ రదియల్లాహు అన్ హు ప్రఖ్యాతి చెందిన సహాబాలలో ఒకరు. రెండవ ఖలీఫా గా ఇస్లాం రాజ్యానికి సేవలందించారు. వీరి పరిపాలనా కాలంలోనే అప్పటి అత్యంత బలవంతమైన పర్షియన్ మరియు రోమన్ సామ్రాజ్యాలను ముస్లింలు జయించారు.

ఈ హదీథ్ ద్వారా మానవజాతికి కలిగే ప్రయోజనాలు (లాభాలు):

1. ఇస్లాం లో సంకల్పమే ఏ పనికైనా పునాది వంటిది.
2. కేవలం అల్లాహ్ ను అంగీకరింపజేయాలనే చిత్తశుద్ధి గల సంకల్పంతో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం చూపిన పద్ధతి ప్రకారం ఏ పనైనా చేసినట్లైతే దానిని అల్లాహ్ తప్పక స్వీకరిస్తాడు.
3. సరైన సంకల్పంతో నిత్యజీవితంలో చేసే ప్రాపంచిక పనులన్నింటికీ ప్రస్తుత జీవితంలోనూ, చనిపోగానే మొదలయ్యే పరలోక జీవితంలోను ప్రతి ముస్లిం మంచి ప్రతిఫలం పొందుతాడు. ఆ పనులలోని చిత్తశుద్ధి వలన అవన్నీ అల్లాహ్ కు సమర్పించిన ఆరాధనలుగా లెక్కించబడును. బోధించే టీచరు, చదువుకునే విద్యార్థి, లావాదేవీలు చేసే వ్యాపారస్తుడు - వీరందరూ చిత్తశుద్ధితో కేవలం అల్లాహ్ కోసమే గనుక తమ తమ పనులు చేస్తున్నట్లైతే, నిజంగా వారు అల్లాహ్ ను ఆరాధిస్తున్నట్లే.
4. ఎవరైనా ముస్లిం మంచి పని చేయాలని సంకల్పం చేసుకుని, ఏదైనా కారణాల వలన పూర్తి చేయలేక పోయినా సంకల్పంలోని చిత్తశుద్ధి ఆధారంగా అతడికి ప్రతిఫలం లభిస్తుంది.
5. అల్లాహ్ ను అంగీకరింపజేయాలనే నిజమైన సంకల్పం ఈ జీవితంలోను, రాబోయే జీవితంలోను జయప్రదమైన మంచి ఫలితాన్నిస్తుంది.
6. ఇస్లామీయ జీవనవిధానంలోని భాగమైన వుదూ చేయడం (ప్రత్యేక పద్ధతిలో ముఖం, కాళ్ళు చేతులు కడుక్కోవటం),గుసుల్ చేయటం (ప్రత్యేక వద్ధతిలో స్నానం చేయడం),తయమ్ముమ్ చేయడం (నీరు దొరకని పరిస్థితిలో లేక అనారోగ్య సమయంలో పరిశుభ్రపరచుకోవడం), నమాజు చేయడం, జకాతు దానం ఇవ్వడం, హజ్ యాత్ర చేయడం, రమదాన్ నెలలోని చివరి పది రోజులు మస్జిద్ ఎతేకాఫ్ అంటే ఏకాంతవాసం చేయడం వంటి అన్ని రకాల ఆరాధనలు సరైన సంకల్పం లేకుండా ఆచరించినట్లైతే వాటిని అల్లాహ్ స్వీకరించడు మరియు ఎటువంటి ప్రతిఫలం లభించదు.
7. ఎంత మంచి పనైనా సరే చెడు సంకల్పంతో చేసినట్లైతే అది స్వీకరింప బడదు. చేసే ప్రతి పని కేవలం అల్లాహ్ కోసం మాత్రమే చెయ్యాలి - అది జీవిత దినచర్యైనా లేక ఆరాధనకు సంబంధించినదైనా. ఇటువంటి గొప్ప సంకల్పం వలన కలిగే అత్యంత ముఖ్యమైన లాభం అల్లాహ్ కోసమే చేస్తున్నానని నిశ్చయించుకున్నప్పుడు చెడు పనుల నుండి దూరమవటానికి అవకాశమున్నది. ఇంకా మంచి పనులు చేయటంలో నిర్లక్ష్యం తగ్గుతుంది.

ప్రశ్నలు

1. నిత్యజీవితం లోని మామూలు పనులు కూడా కేవలం అల్లాహ్ కోసమే చేస్తున్నామనే సంకల్పం వలన కలిగే లాభాలు తెలుపండి.
2. ఈ హదీథ్ ను మీ జీవితంలో ఎలా ఆచరణలో పెట్టాలనుకుంటున్నారు?
3. ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ రదియల్లాహు అన్హు గురించి క్లుప్తంగా వ్రాయండి.

హదీథ్ :02

మర్యాదపూర్వక సంభాషణ & స్నేహపూర్వక కలయిక

طيب الكلام وطلاقة الوجه

عَنْ اَبِیْ ذَرٍّ قَالَ لِی النَّبِیُّ ^ لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوْفِ شَيْئًا وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهٍ طَلْقٍ

(رواه مسلم)

తాత్పర్యం:- అన్ అబిదరిన్ రదియల్లాహు అన్హు ఖాల - ఖాలలిన్నబియ్యు సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం "లా తహ్ ఖిరన్న మినల్ మఅరూఫి షైఅన్ - వలౌ అన్ తల్ ఖా అఖాక బి వజ్ హిన్ తల్ ఖ్"

అన్ = ఉల్లేఖన , అబిదరిన్ = ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) యొక్క సహచరుడు(సహాబి), రదియల్లాహు అన్హు = అల్లాహ్ వారితో ఇష్టపడుగాక , ఖాల = తెలిపారు, లీ = నాకు, అన్నబియ్యు = ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్), లా తహ్ ఖిరన్న = చిన్నదిగా భావించవద్దు (అల్పమైనదిగా), మినల్ మాఅరూఫి= పుణ్యాలలో నుండి , షైఅన్ = ఏదైనా, వలౌ = ఒకవేళ, అన్ తల్ ఖా = నీవు కలుసుకుంటే, అఖాక = తోటి సోదరుడితో, బి వజ్ హిన్ తల్ ఖ్ = ఆహ్లాదకరమైన చిరునవ్వుతో కూడిన ముఖంతో.

అనువాదం:- అబిదర్ రదిఅల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు - ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా అన్నారు "(ఓ అబూదర్!) ఏ మంచిపనినైనా అల్పమైనదిగా భావించకు, ఒకవేళ అది నీ తోటి సోదరుణ్ణి చిరునవ్వు ముఖంతో ఆహ్లాదకరంగా కలవడమైనా సరే," **సహీముస్లిం హదీథ్ గ్రంథం**

వివరణ:- ఈ హదీథ్ - మనకు ఇస్లాం బోధించే మరియు చేయమని ప్రోత్సహించే మంచి పనులలో అవి ఎంత చిన్నవైనా వాటిని ఎప్పుడూ అల్పమైనవిగా భావించరాదని తెలియజేస్తున్నది.ఒక ముస్లిం తన తోటి ముస్లిం సోదరుణ్ణి ఎప్పుడు కలిసినా, పలకరించినా మనస్ఫూర్తిగా, పూర్తి సంతోషంగా, నవ్వు ముఖంతో ఆహ్లాదకరంగా పలకరించాలి - ఇది చాలా అల్పమైన విషయంగా కనిపించినప్పటికీ. ఎందుకంటే రూపం ఎప్పుడూ అంతరంగాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ ఉంటుంది. సంతోషంగా, చిరునవ్వుతో మన తోటి సోదరులను కలవడం, వారిలో కూడా సంతోషాన్ని, తన తోటి సోదరుల పట్ల - అల్లాహ్ కొరకు - ప్రేమాభిమానాలను, గౌరవాన్ని పెంపొందిస్తాయి. అంతేకాక ఇస్లాం నైతిక విలువలకు, సంస్కారానికి విలువనిచ్చే మతమని ఈ హదీథ్ తెలియజేస్తున్నది.

ఈ హదీథ్ అమలు చేయడం వలన కలిగే లాభాలు :-

1.(షరిఅహ్ కు లోబడి) మంచిపని ఎంత చిన్నదైనాసరే అల్పమైనదిగా ఎప్పుడూ తలంచరాదు.

2. తోటి వారితో ఎప్పుడూ ఆహ్లాదకరంగా, సంతోషంగా కలవాలి.

3. తోటి ముస్లిం సోదరులతో సోదరభావాన్ని బలంగా నాటే, మరియు పెంపొందించే ఇలాంటి విషయాలను ప్రోత్సహించాలి.

4. మన తోటి ముస్లిం సహోదరుని ముఖం సంతోషంతో వికసించేలా చేయడం, చిరునవ్వుతో వెలిగేలా చేయడం కూడా పుణ్యకార్యాలలో ఒకటి అని మర్చిపోరాదు.

హదీథ్ ఉల్లేఖించిన వారి పరిచయం: అబిదర్ రదియల్లాహు అన్హు ఇస్లాం ధర్మవిషయాల అమలులో ఎటువంటి రాజీ పడనివ్యక్తిగా ప్రసిద్ధిచెందారు. ప్రారంభకాలంలోనే ఇస్లాం స్వీకరించారు. మక్కా నుండి మదీనా వలస పోయినవారిలో ఒకరు. హిజ్రీ 32వ సంవత్సరం, మూడవ ఖలీఫా ఉథ్మాన్ (రదియల్లాహు అన్హు) పరిపాలనా కాలంలో మరణించారు.

ప్రశ్నలు

1. "లా తహ్ ఖిరన్న మినల్ _____ షైఅన్ - వలౌ అన్ తల్ ఖా _____బి వజ్ హిన్ తల్ ఖ్"

2. "(ఓ అబూదర్!) ఏ మంచిపనినైనా ______ భావించకు, ఒకవేళ అది నీ తోటి సోదరుణ్ణి __________ ముఖంతో ఆహ్లాదకరంగా కలవడమైనా సరే,"

3. ఇస్లాం ప్రోత్సహించే మంచి పనులు ఎంత చిన్నవైనా వాటిని ________ భావించరాదు

4. ఒక ముస్లిం తన తోటి వారిని ఎప్పుడు కలిసినా, పలకరించినా మనస్పూర్తిగా, పూర్తి సంతోషంగా, చిరునవ్వు ముఖంతో పలుకరించాలి. _______ (తప్పు / ఒప్పు)

5. రూపం ఎప్పుడూ _______ ప్రతిబింబిస్తూ ఉంటుంది.

6. సంతోషంగా మనతోటి సోదరులను కలవడం, వారిలో కూడా సంతోషాన్ని, తనతోటి వారిపట్ల - అల్లాహ్ కొరకు - ప్రేమాభిమానాలును, గౌరవాన్ని ___________.

7. __________ నైతిక విలువలకు, సంస్కారానికి విలువనిచ్చే సత్యమైన ధర్మం.

8. (షరిఅహ్ కులోబడి) ________ఎంత చిన్నదైనాసరే అల్పమైనదిగా ఎప్పుడూ తలంచరాదు.

9. తోటి వారితో ఎప్పుడూ __________, __________ కలవాలి.

10. తోటి ముస్లిం సోదరులతో సోదరభావాన్ని బలంగా నాటే, మరియు పెంపొందించే ఇలాంటి విషయాలను __________.

11. మన తోటి ముస్లిం సహోదరుని ముఖం సంతోషంతో వికసించేలా చేయడం, చిరునవ్వుతో వెలిగేలా చేయడం కూడా __________ ఒకటి అని మర్చిపోరాదు.

12. అబిదర్ రదియల్లాహు అన్హు గురించి వ్రాయండి.

హదీథ్ :03

ధర్మప్రచారం మరియు దాని ప్రతిఫలం - الدال على الخير كفاعله

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِي اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمْ قَالَ: " مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُوْرِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَالِكَ مِنْ أُجُوْرِهِمْ شَيْئًا، وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَالِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئًا" رواه مسلم

అన్ అబిహురైరా రదియల్లాహు అన్హు అన్న రసూలుల్లాహి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఖాల : మన్ దఆ ఇలా హుదన్ కాన లహు మినల్ అజ్ రి మిథ్ లు ఉజూరి మన్ తబిఅహు లా యన్ ఖుశు దాలిక మిన్ ఉజూరిహిమ్ షైయ్యిన్, వ మన్ దఆ ఇలా దలాలథిన్ కాన అలైహి మినల్ ఇథ్ మి మిథ్ లు ఆథామి మన్ తబిఅహు లా యన్ ఖుశు దాలిక మిన్ ఆథామిహిమ్ షైయ్యిన్ " రవాహ్ ముస్లిం.

తాత్పర్యం :- అన్ = ఉల్లేఖించారు, అబి హురైరా = ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహివసల్లం యొక్క సహచరుడు. రదియల్లాహు అన్హు = అల్లాహ్ వారిని స్వీకరించుగాక, ఖాల = చెప్పారు, మన్ = ఎవరైతే, దఆ = ఆహ్వానం, ఇలా = వైపుకు, హుదన్ = ఋజుమార్గం, కాన = అటువంటి, లహు = వారు, మినల్ = నుంచి, అజ్ రి = పుణ్యం, మిథ్ లు = ఉదాహరణకు, ఉజూరి = వారి పుణ్యం, మన్ = ఎవరైతే, తబిఅహు = అనుసరించినవారు, లా = లేకుండా, యన్ ఖుశు = తగ్గింపు, దాలిక = అటువంటి, మిన్ = నుంచి, ఉజూరిహిమ్ =వారి పుణ్యం, షైయ్యిన్ = ఏదైనా సరే, వ = మరియు, మన్ = ఎవరైతే, దఆ = ఆహ్వానం, ఇలా = వైపుకు, దలాలథిన్ = చెడుపనులు, కాన = అయ్యాడు, అలైహి = అతని మీద, మినల్ = నుంచి, ఇథ్ మి = పాపం, మిథ్ లు = ఉదాహరణకు, ఆథామి = అతని పాపం, మన్ = ఎవరైతే, తబిఅహు = అనుసరించినవారు, లా = లేకుండా, యన్ ఖుశు = తగ్గింపు, దాలిక = అటువంటి, మిన్ = నుంచి, ఆథామిహిమ్ = అతడి పాపం, షైయ్యిన్ = ఏదైనా సరే.

అనువాదం :- అబుహురైరా రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు - ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా బోధించారు "ఎవరైతే సత్యమార్గం(ఋజుమార్గం) వైపునకు ఆహ్వానిస్తారో వారికి కూడా (అతని పిలుపుననుసరించి) ఆ దారిలో నడిచిన వారికి లభించేటంతటి పుణ్యం మరియు ప్రతిఫలం దొరుకుతుంది, పిలుపిచ్చిన వారికి మరియు అనుసరించివానికి సరిసమానంగా, ఎటువంటి తగ్గింపు లేకుండా. మరియు ఎవరైతే అసత్యమార్గం(పాపం) వైపునకు ప్రచారం చేస్తారో వారికి కూడా (అతని పిలుపుననుసరించి) ఆ దారిలో నడిచిన వారికి లభించేటంతటి పాపం లభిస్తుంది, పిలుపిచ్చిన వారికి మరియు అనుసరించి వారికి సరిసమానంగా - ఎటువంటి తగ్గింపు లేకుండా. **ముస్లిం.**

వివరణ:- ఇస్లాం ధర్మం మంచిపనులు, పుణ్యకార్యాల వైపు ఆహ్వానించటాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నది. ఇంకా ఎవరైతే సమాజంలో మంచిని పెంపొందించటానికి ప్రయత్నిస్తారో వారికి కూడా ఆ మంచి పనులు చేసినవారికి లభించేటంతటి ఫలితం లభిస్తుంది. అంటే పిలుపు నిచ్చిన వారూ మరియు చేసినవారూ సరిసమానంగా అంతే మోతాదులో పుణ్యం పొందుతారు. అమలు చేసినవారి పుణ్యంలోనుండి ఎటువంటి తగ్గింపూ ఉండదు. అదే విధంగా ఇస్లాం ధర్మం చెడుపనులు, పాపపు కార్యాలు చేయటాన్ని నిరుత్సాహ పరుస్తుంది. ఇంకా ఎవరైతే సమాజంలో చెడును వ్యాపింపజేస్తారో వారికి కూడా ఆ పాపపు పనులు చేసినవారికి లభించేటంతటి శిక్ష పడుతుంది. అంటే పిలుపు నిచ్చినవారూ మరియు చేసినవారూ

సరిసమానంగా అంతే మోతాదులో పాపం పొందుతారు. అమలు చేసినవారి పాపంలోనుండి ఎటువంటి తగ్గింపూ ఉండదు.

ఈ హదీథ్ అమలు చేయడం వలన కలిగే లాభాలు:

1. మంచి పనులు, పుణ్యకార్యాల వైపు పిలవటాన్ని ప్రోత్సహించవలెను. ఇందులో అల్లాహ్ తరుపునుండి ఎక్కువ పుణ్యం లభిస్తుంది.

2. మంచి పనులు (పుణ్యకార్యాలు) వ్యాపింపచేయవలెను. అవి ఎంత చిన్నవైనాసరే. ఎంతమంది వాటిని అమలు చేస్తారో అంతమంది యొక్క పుణ్యం మీకు లభిస్తుంది.

3. చెడు పనులు (పాపపుకార్యాలు) ఆపటానికి ప్రచారం చేయవలెను. అవి ఎంత చిన్నవైనాసరే. ఎంతమంది వాటిని అమలు చేస్తారో అంతమంది యొక్క పాపాలు మీ ఖాతాలో జమ అవుతాయి. అమలు చేసిన వారితో పాటు మీ మీద కూడా నరకశిక్ష పడుతుంది. కాబట్టి పాపకార్యాలు, చెడుపనులను నిరుత్సాహపరచటానికి, అరికట్టటానికి అందరూ నడుం బిగించవలెను.

హదీథ్ ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:- అబుహురైరా అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ సఖర్ అద్దౌసి రదియల్లాహు అన్హు ఖైబర్ యుద్ధం జరిగిన హిజ్ 7వ సంవత్సరంలో, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క సహచర్యంలోనికి చేరారు. ఎక్కువ హదీథ్ లు జ్ఞాపకం ఉంచుకున్నవారిలో ఒకరు.

ప్రశ్నలు

1. మన్ దఆ ఇలా ____ కాన లహు మినల్ అజ్ రి మిథ్ లు ఉజూరి మన్ తబిఅహు లా యన్ ఖుశు జాలిక మిన్ ఉజూరిహిమ్ షైయ్యిన్, వ మన్ దఆ ఇలా _______ కాన అలైహి మినల్ ఇథ్ మి మిథ్ లు ఆథామి మన్ తబిఅహు లా యన్ ఖుశు దాలిక మిన్ ఆథామిహిమ్ షైయ్యిన్

2. ఎవరైతే ______ వైపునకు ప్రచారం చేస్తారో వారికి కూడా (అతని పిలుపు ననుసరించి) ఆ దారిలో నడిచిన వారికి లభించేటంతటి పుణ్యం మరియు ప్రతిఫలం దొరుకుతుంది, పిలుపు ఇచ్చిన వారికి మరియు అనుసరించివానికి సరిసమానంగా, ఎటువంటి తగ్గింపు లేకుండా.

3. ఎవరైతే _________వైపునకు ఆహ్వానిస్తారో వారికి కూడా (అతని పిలుపుననుసరించి) ఆ దారిలో నడిచిన వారికి లభించేటంతటి పాపం లభిస్తుంది, పిలుపిచ్చిన వారికి మరియు అనుసరించి వారికి సరిసమానంగా - ఎటువంటి తగ్గింపు లేకుండా.

4. ఇస్లాం ధర్మం మంచి పనులు, పుణ్యకార్యాలు చేయటానికి పిలుపివ్వమని ప్రోత్సహిస్తున్నది. _______________ (తప్పు / ఒప్పు)

5. ఇంకా ఎవరైతే సమాజంలో _____ పెంపొందించటానికి ప్రయత్నిస్తారో వారికి కూడా ఆ మంచి పనులు చేసినవారికి లభించేటంతటి _____ లభిస్తుంది.

6. మంచి పనులు చేయమని పిలుపు నిచ్చినవారూ మరియు చేసినవారూ _______ అంతే మోతాదులో పుణ్యం పొందుతారు. అమలు చేసినవారి పుణ్యంలోనుండి ఎటువంటి తగ్గింపూ ఉండదు.

7. ఇస్లాం ధర్మం చెడుపనులు, పాపపు కార్యాలు చేయటాన్ని ________ పరుస్తుంది.

8. ఎవరైతే సమాజంలో చెడు పనులు వ్యాపింపజేస్తారో వారికి కూడా ఆ పాపపు పనులు చేసినవారికి లభించేటంతటి పాపం లభిస్తుంది. ________ (తప్పు / ఒప్పు)

9. పాపపు పనులు చేయమని పిలుపు నిచ్చినవారూ మరియు చేసినవారూ ________ అంతే మోతాదులో పాపం పొందుతారు.

10. మంచి పనులు, పుణ్యకార్యాల వైపు పిలవటాన్ని ________. దీనిలో అల్లాహ్ తరుపునుండి ఎక్కువ పుణ్యం లభిస్తుంది.

11. మంచి పనులు (పుణ్యకార్యాలు) ________ చేయవలెను. అవి ఎంత చిన్నవైనాసరే. ఎంతమంది వాటిని అమలు చేస్తారో అంతమంది యొక్క పుణ్యం మీకు లభిస్తుంది.

హదీథ్ :04

ఇస్లాం ధర్మంలో అన్నపానీయములు సేవించే విధానం - من آداب الأكل والشرب

- عن عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ. قَالَ: كُنْتُ فِي حَجْرِ رَسُولِ اللّهِ صلى الله عليه وسلم. وَكَانَتْ يَدِي تَطِيشُ فِي الصّحْفَةِ. فَقَالَ لِي: «يَا غُلاَمُ سَمّ اللّهَ. وَكُلْ بِيَمِينِكَ. وَكُلْ مِمّا يَلِيكَ» . رواه مسلم.

అన్ ఉమర్ బిన్ అబి సలమ ఖాల, కున్తు ఫీ హిజ్రి రసులిల్లాహి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం వ కానత్ యదీ తతీషు ఫిస్సహ్ఫతి. ఫఖాలలీ, "యా గులాము సమ్మిల్లాహ వకుల్ బి యమీనిక్, వకుల్ మిమ్మా యలీక్" రవాహు ముస్లిం

అనువాదం:- ఉమర్ బిన్ అబి సలమ రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు - నేను ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం పెంపకంలో వారి ఇంటిలోనే నివాసముంటున్నప్పుడు, నా చేయి పళ్ళెంలో నలుమూలలా కదిలేది. అప్పుడు ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం నాకు ఇలా బోధించారు." ఓ సేవకుడా! తినే ముందు అల్లాహ్ పేరును స్మరించు మరియు నీ యొక్క కుడిచేతితో భుజించు మరియు (పళ్ళెంలో) నీ వైపు నుండి తిను.

హదీథ్ ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:- ఉమర్ బిన్ అబి సలమ రదియల్లాహు అన్హు తన బాల్యంలో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇంటిలోనే పెరిగారు. 2వ హిజ్రీ సంవత్సరంలో ఆయన జన్మించారు. అలీ బిన్ అబి తాలిబ్ రదియల్లాహు అన్హు ఖలీఫా గా ఉన్నప్పుడు, ఆయనను బహ్రైన్ యొక్క గవర్నర్ గా నియమించారు. మదీనా పట్టణంలో ఆయన 83వ హిజ్రీ సంవత్సరంలో మరణించారు.

వివరణ:- భోజనం ప్రారంభించే ముందు బిస్మిల్లాహ్ (అల్లాహ్ పేరుతో) అని పలకటం మరియు కుడిచేతితో భుజించటం గురించిన ఇస్లాం ధర్మపు ఆదేశాలను ఈ హదీథ్ నిరూపిస్తున్నది. అలాగే ఎడమచేతితో అన్నపానీయాలు సేవించటం నిషేధించబడినది అనే విషయాన్ని కూడా ఋజువు చేస్తున్నది. ఎందుకంటే అలా

తినటం ధర్మ పద్ధతి నుండి దారి తప్పిన వారి జీవనవిధానం. అలాంటి చెడు అలవాట్ల నుండి దూరంగా ఉండమని తెలియజేయబడినది. పైగా అది షైతాన్ యొక్క పద్ధతి మరియు అలవాటు. ఇంకో హదీథ్ లో ఎవరికైనా, ఏదైనా ఇవ్వాలన్నా, వారి నుండి తీసుకోవాలన్నా కుడిచేతిని మాత్రమే ఉపయోగించమని ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం బోధించినట్లు తెలుపబడినది. అలాగే పళ్ళెంలో తన ముందున్న భాగం నుండి మాత్రమే భుజించమని కూడా ఆదేశించబడినది.

ఈ హదీథ్ అమలు చేయడం వలన కలిగే లాభాలు:

1. ఏదైనా తినటం ప్రారంభించే ముందు **బిస్మిల్లాహ్** (అల్లాహ్ పేరుతో) అని పలకమని ఇస్లాం ధర్మం ఆదేశిస్తున్నది.
2. ఒకవేళ భోజనం ప్రారంభించే టప్పుడు **బిస్మిల్లాహ్** అని పలకటం మరచిపోయినట్లయితే, భోజన సమయంలో జ్ఞాపకం రాగానే **బిస్మిల్లాహి వ అవ్వలుహు, వ ఆఖిరుహు** (అల్లాహ్ పేరుతో - మరియు ఆరంభంలో ఉన్నవాడు మరియు చిట్టచివరగా ఉండేవాడు అని పలకవలెను.
3. భోజనం కుడి చేత్తో మరియు నీరు త్రాగటం కుడిచేత్తో మాత్రమే చేయవలెను.
4. భోజనం ముగించిన తర్వాత మరియు నీరు త్రాగిన తర్వాత **అల్ హమ్దులిల్లాహ్** అని పలకవలెను.
5. భోజనం చేసేటప్పుడు పళ్ళెంలో తన వైపు ఉన్నదానిలో నుండి తినవలెను.

<u>హదీథ్ : 05</u>

ఇస్లాం ధర్మంలో తుమ్మినప్పుడు ఆచరించవలసిన పద్ధతి - من آداب العطاس

عن أبي هريرةَ رضيَ الله عنه عن النبيّ صلى الله عليه وسلم قال: إذا عطسَ أحدُكم فليقل الحمد لله، وليقلْ له أخوه أو صاحبه - يَرحمكَ الله، فإذا قال له يَرحمكَ الله، فليقل: يَهديكُم الله ويُصلحُ بالكم) رواه البخاري .

అన్ అబీ హురైరత రదియల్లాహు అన్హు, అనిన్నబియ్యి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఖాల – ఇదా అతస అహదుకుమ్ ఫల్ యఖుల్ **అల్ హందులిల్లాహ్**, వల్ యఖూలల్లాహు అఖూహు అవ్ సాహిబహు **యర్ హమకల్లాహ్**, ఫఇదా ఖాల లహు **యర్ హమకల్లాహ**, ఫల్ యఖుల్ **యహ్ దీ కుముల్లాహ్ వ యుశ్ లిహు బాలకుమ్** బుఖారి.

అనువాదం: మీలో ఎవరైనా ఒకవేళ తుమ్మినప్పుడు, **అల్ హందులిల్లాహ్** అని పలకవలెను. మరియు అతని దగ్గరున్న సోదరుడు గాని లేదా మిత్రుడు గాని జవాబుగా అతడి కోసం **యర్ హమకల్లాహ్** అని పలకవలెను. అలా **యర్ హమకల్లాహ్** అని పలికినప్పుడు, తుమ్మినతడు బదులుగా వారికోసం **యహ్ దీ కుముల్లాహ్ వ యుశ్ లిహు బాలకుమ్** అని పలకవలెను.

హదీథ్ ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:- అబుహురైరా అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ సఖర్ అద్దౌసి రదియల్లాహు అన్హు ఖైబర్ యుద్ధం జరిగిన 7హి సంవత్సరంలో, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క సహచర్యంలోనికి చేరారు. ఎక్కువ హదీథ్ లను జ్ఞాపకం ఉంచుకున్నవారిలో ఒకరు.

వివరణ:- ఈ హదీథ్ లో తుమ్మినతడు పొందే అల్లాహ్ యొక్క దీవెనల గురించి ప్రస్తావించబడినది. అతడికి లభించే పుణ్యాల గురించి తెలుపబడినది. అల్లాహ్ యొక్క అనంతమైన కరుణాకటాక్షాలు అతడి పై ఎలా అవతరిస్తున్నాయో ఈ హదీథ్ తెలియజేస్తున్నది. మానవుడికి అనారోగ్యం కలిగించే కొన్ని వాయువుల నుండి తుమ్ము మనల్ని కాపాడును. అటువంటి ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదించే తుమ్ముకు బదులుగా **అల్ హమ్ దులిల్లాహ్** అని పలుకుతూ అల్లాహ్ కు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోమని ఇస్లాం ధర్మం ఆదేశిస్తున్నది. అలా పలకటం ద్వారా తన చుట్టుప్రక్కల ఉన్నవారి ఆశీస్సులూ లభించటం జరుగును.

హదీథ్ : 06

التَّرغيب في الصَّدق والتَّحذير من الكذب

సత్యం పలకటాన్ని ప్రోత్సహించటం-అసత్యం పలకటాన్ని నిరోధించటం

عَنْ عَبْدِاللهِ بْنِ مَسْعُوْدْ رَضِيِ الله عَنْهُ قَالَ:قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمْ " عَلَيْكُمْ بِا لصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَـهْدِيْ إِلَى الْبِرَّ، وَ إِنَّ الْبِرَّ يَـهْدِيْ إِلَى الْـجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَاللِه صِدِّيْقًا، وَ اِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَـهْدِيْ إِلَى الْفُجُوْرِ وَإِنَّ الْفُجُوْرَ يَـهْدِيْ إِلَى النَّارِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبَ وَ يَتَحَرَّى الْكَذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَاللِه كَذَّابًا " رواه مسلم

అన్ అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె మస్ఊద్ రదియల్లాహు అన్హు ఖాల : ఖాల రసూలుల్లాహ్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం "అలైకుమ్ బిశ్శిద్ఖి ఫఇన్న శ్శిద్ఖ యహ్దీ ఇలల్ బిర్ర్, వ ఇన్నల్ బిర్ర యహ్దీ ఇలల్ జన్న, వ మా యఙ్జాలుర్రజులు యుశ్దుఖు వ యతహర్ర శ్శిద్ఖ హత్తా యుక్తబ ఇందల్లాహి శిద్దీఖా, వ ఇయ్యాకుమ్ వల్ కదిజిబ ఫఇన్నల్ కదిబ యహ్దీ ఇలల్ ఫుజూరి, వ ఇన్నల్ ఫుజూర యహ్దీ ఇలన్నారి, వ మా యఙ్జాలు ర్రజులు యక్ దిబ వ యతహర్రల్ కదిబు హత్తా యుక్తబ ఇందల్లాహి కఙ్ద్దాబ" రవాహ్ ముస్లిం

తాత్పర్యం : - అన్ = ఉల్లేఖించారు, అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె మస్ఊద్ = మసూద్ కుమారుడు అబ్దుల్లాహ్, ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క సహచరుడు. రదియల్లాహు అన్హు = అల్లాహ్ వారిని స్వీకరించుగాక, ఖాల = చెప్పారు, ఖాల రసూలల్లాహ్ = ప్రవక్త తెలిపారు, అలైకుమ్ = మీ పై, బిశ్శిద్ఖి = సత్యం పలకటం (విధిగా చేయబడినది), ఇన్నశ్శిద్ఖ = నిశ్చయంగా ఈ సత్యశీలగుణం (నిజం పలికే అలవాటు), యహ్దీ = దారిచూపటం, ఇల = వైపుకు, అల్ బిర్ర్ = పుణ్యకార్యాలు, వ = మరియు, ఇన్నల్ బిర్ర = నిశ్చయంగా ఈ పుణ్యకార్యాలు, యహ్దీ = దారి చూపటం, ఇలల్ జన్న = స్వర్గం వైపుకు, వ = మరియు, మా = ఎవరైతే, యఙ్జాలుర్రజుల = అప్పటి వరకు, యుశ్దుఖు = సత్యమే పలుకుతుండును,

హత్తా = వరకు, యుక్తబ = వ్రాయబడును, ఇందల్లాహి = అల్లాహ్ దగ్గర, శిద్దీఖా = సత్యవంతుడుగా, వ = మరియు, ఇయ్యాకుమ్ = మీరు ఎట్టిపరిస్థితులలోను , వల్ కదిబ = అసత్యం పలకవద్దు, ఇన్నల్ కదిబ = నిశ్చయంగా ఈ అసత్యం పలికే గుణం (అబద్ధం చెప్పే అలవాటు), యహ్దీ = దారి చూపటం, ఇల = వైపుకు, అల్ ఫుజూర్ = పాపాల , వ = మరియు, ఇన్న = నిశ్చయంగా, అల్ ఫుజూర = ఈ పాపాలు, యహ్దీ = దారి చూపటం, ఇల = వైపుకు, అన్నార్ = నరకాగ్ని, వ = మరియు, మా = ఎవరైతే, యహ్జాలుర్రజుల = అప్పటి వరకు, యక్ దిబ = అబద్ధాలే చెప్పుండును, హత్తా = వరకు, యుక్తబ = వ్రాయబడును, ఇందల్లాహి = అల్లాహ్ దగ్గర, కద్దాబ = అసత్యవాదిగా.

అనువాదం :- అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె మస్ఊద్ రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు - ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు “మీ పై సత్యం పలకటం తప్పనిసరి చేయబడినది. సత్యశీలగుణం పుణ్యకార్యాల వైపునకు దారి చూపుతుంది మరియు పుణ్యకార్యాలు స్వర్గం వైపునకు దారి చూపుతాయి మరియు ఎవరైనా ఎల్లప్పుడూ సత్యమే పలుకుతున్నట్లయితే, అల్లాహ్ దగ్గర అతడి పేరు సత్యవంతుడిగా వ్రాయబడే వరకూ అతడు సత్యమే పలుకుతాడు. మరియు మీరు ఎట్టి పరిస్థితిలోను అబద్ధం పలకవద్దు. అసత్యం పలికే గుణం పాపపు పనుల వైపునకు దారి చూపుతుంది, మరియు పాపపు పనులు నరకాగ్ని వైపునకు దారి చూపుతాయి మరియు ఎవరైనా ఎల్లప్పుడూ అసత్యమే(అబద్ధం) పలుకుతూ ఉన్నట్లయితే, అల్లాహ్ దగ్గర అతడి పేరు అసత్యవంతుడి (బొంకరి) గా వ్రాయబడే వరకూ అతడు అసత్యమే పలుకుతాడు.” బుఖారి మరియు ముస్లిం.

వివరణ :- ఎవరైనా ఎల్లప్పుడూ నిజం పలుకుతున్నట్లైతే, అతని గుణగణాలలో సత్యం పలికే మంచిగుణం చేరిపోతుంది మరియు ఎవరైనా ఎల్లప్పుడూ కావాలని అబద్ధం పలుకుతున్నట్లైతే, అతని గుణగణాలలో అసత్యం పలికే గుణం చేరిపోతుందనేది ఈ హదీథ్ ద్వారా సూచింపబడుతుంది. కాబట్టి మంచి, చెడు గుణాలు మన నడవడికను బట్టి, మనం చేసే అమలును బట్టి అలవడతాయి. ఇంకా సత్యశీలమైన ప్రవర్తన స్వర్గానికి చేర్చుతుందనీ, విశ్వాసహీనమైన (అసత్యమైన) ప్రవర్తన నరకానికి చేర్చుతుంది.

ఈ హదీథ్ అమలు చేయటం వలన కలిగే లాభాలు :-

1. ఎల్లప్పుడూ సత్యం పలకడమనే మంచి గుణం వైపునకు ఇస్లాం ధర్మం పిలుస్తుంది
2. మన మాటలు మన విశ్వాసాన్ని నిరూపించేవిగా ఉండాలని ఇస్లాం నిర్ధేశిస్తున్నది.
3. స్వర్గానికి చేరే మార్గాలలో సత్యం పలకటం అనేది కూడా ఒక దారి
4. ఎల్లప్పుడూ సత్యాన్ని పలికే విశ్వాసిని ప్రజలు మరియు అల్లాహ్ ప్రేమిస్తారు.
5. మనతో పనిచేసే వారిని, స్నేహితులను సత్యవంతులుగా మారటానికి హితబోధ చేస్తూ, వారిని భయంకరమైన నరకాగ్ని నుండి రక్షించే ప్రయత్నం చేయవలెను

6. అబద్ధం చెప్పటాన్ని ఇస్లాం నిషేధిస్తున్నది
7. అసత్యవంతులకు అబద్ధాలు చెప్పే చెడు అలవాటును వదిలిపేయమని సలహా ఇవ్వటం మన బాధ్యత. అసత్యం పలికే అలవాటు నరకానికి చేరవేస్తుంది.

హదీథ్ ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:

వీరి పూర్తి పేరు అబు అబ్దుర్రహ్మాన్ అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె మస్ఊద్ రదియల్లాహు అన్హు. ప్రారంభకాలంలోనే ఇస్లాం స్వీకరించారు. ఆనాటి ప్రసిద్ధి చెందిన ఇస్లాం ధర్మవేత్తలు, పండితులు మరియు జ్ఞానవంతులలో వీరొకరు. స్వయంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం నుండి దాదాపుగా 70 దివ్యఖుర్ఆన్ అధ్యాయాలు (సూరాలు) కంఠస్థం చేశారు. 60యేళ్ళ వయసులో హిజ్రీ 32 వ సంవత్సరం మదీనా లో మరణించారు.

<u>ప్రశ్నలు</u>

1. "అలైకుమ్ బిశ్శిద్ఖి ఫఇన్న శ్శిద్ఖ యహ్దీ ఇలల్ ________, వ ఇన్నల్ బిర్ర యహ్దీ ఇలల్ ________, వ మా యౙజాలుర్రజులు యుశ్దుఖు వ యతహర్ర శ్శిద్ఖ హత్తా యుక్తబ ఇందల్లాహి ________, వ ఇయ్యాకుమ్ వల్ కదిబ ఫఇన్నల్ కదిబ యహ్దీ ఇలల్ ________, వ ఇన్నల్ ఫుజూర యహ్దీ ఇల________, వ మా యౙజాలు ర్రజులు యక్ ది బ వ యతహర్రల్ కదిబు హత్తా యుక్తబ ఇందల్లాహి ________"
2. "మీ పై సత్యం పలకటం_______చేయబడినది. సత్యశీలగుణం _______కార్యాల వైపునకు దారి చూపుతుంది మరియు పుణ్యకార్యాలు ________ వైపునకు దారి చూపుతాయి మరియు ఎవరైనా ఎల్లప్పుడూ సత్యమే పలుకుతున్నట్లయితే, అల్లాహ్ దగ్గర అతడి పేరు ________గా వ్రాయబడతాడు. మరియు మీరు ఎట్టి పరిస్థితిలోను ______పలకవద్దు.
3. ఎవరైనా ఎల్లప్పుడూ నిజం పలుకుతున్నట్లైతే, అతని గుణగణాలలో సత్యం పలికే ________చేరిపోతుంది మరియు ఎవరైనా ఎల్లప్పుడూ కావాలని అబద్ధం పలుకు తున్నట్లైతే, అతని గుణగణాలలో ________పలికే గుణం చేరిపోతుంది.
4. మంచి, చెడు గుణాలు _______బట్టి, మనం చేసే పనులను బట్టి అలవడతాయి.
5. సత్యశీలమైన ప్రవర్తన ________ చేర్చుతుందనీ, విశ్వాసహీనమైన (అసత్యవంతమైన) ప్రవర్తన ________ చేర్చుతుంది.
6. ఎల్లప్పుడూ______పలకడమనే మంచి గుణం వైపునకు ఇస్లాం ధర్మం పిలునిస్తుంది.

<u>హదీథ్ :07</u>

<u>అభివాదము & అన్నదానం యొక్క ఔన్నత్యం</u> فضل السلام والأمر بإفشائه

عَنْ عَبْدِاللهِ بْن عَمْرٍو (رضي الله أنهُ) أَنَّ رَجُلاً سَأَلَ رَسُوْلَ اللهِ ^ :

أَيُّ الإِسْلَامِ خَيْرٌ ؟ قَالَ تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَ تَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَ مَنْ لَمْ تَعَرِفْ (رواه البخاری)
అన్ అబ్దిల్లాహ్ ఇబ్నె అమర్ బిన్ అల్ ఆస్ రదియల్లాహు అన్హుమా అన్న రజులన్ సఅల రసూలుల్లాహి సల్లల్లాహుఅలైహివసల్లం "అయ్యుల్ ఇస్లామి ఖైర్?" ఖాల "తుత్ఇముత్తఆమ వ తఖ్రవుస్సలామ అలా మన్ అరఫ్త వ మల్లమ్ తఆరిఫ్" రవాహ్ అల్ బుఖారి

తాత్పర్యం:- అన్ = ఉల్లేఖన, అబ్దిల్లాహ్ ఇబ్నె అమర్ బిన్ అల్ ఆస్ = అమర్ బిన్ అల్ ఆస్ కుమారుడు అబ్దుల్లాహ్, రదిఅల్లాహు అన్హుమా = అల్లాహ్ వారితో ఇష్టపడుగాక, అన్న= ఖచ్చితంగా, రజులన్ = ఓ వ్యక్తి, సఅల = ఇలా ప్రశ్నించాడు, రసూలుల్లాహి = అల్లాహ్ యొక్క సందేశహరుడు (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్)తో, అయ్యు = ఏది, అల్ ఇస్లామి = ఇస్లాంలో, ఖైర్ = ఉత్తమమైనది? ఖాల = తెలిపారు (ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్), తుత్ఇముత్తఆమ = నీవు భోజనం చేయించు(అన్నంపెట్టు), వ = మరియు, తఖ్రవు = నీవు చదువు (చేయుము), అస్సలామ = సలాం(అభివాదం), అలా = పైన, మన్ = ఎవరైతే, అరఫ్త = నీకు పరిచయం ఉన్నారో, వ = మరియు, మన్ = ఎవరైతే, లమ్ తఆరిఫ్ = నీకు అపరిచితులో. రవాహ్అల్ బుఖారి=సహీబుఖారి హదీథ్ గ్రంథంలో రికార్డు చేయబడినది.

అనువాదం:- అబ్దిల్లాహ్ ఇబ్నె అమ్ర్ బిన్ అల్ ఆస్ రదియల్లాహు అన్హుమా ఇలా ఉల్లేఖించారు - ఒక వ్యక్తి ప్రవక్త(ముహమ్మద్)సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తో ఇలా ప్రశ్నించాడు **"ఇస్లాంలో అన్నింటికంటే ఉత్తమమైన విషయం ఏది?"** ప్రవక్త (సల్లల్లాహుఅలైహి వసల్లం) ఇలా జవాబిచ్చారు **"నీవు అన్నం తినిపించు. మరియు నీవు సలాం చేయి, తెలిసిన వారికైనా మరియు తెలియనివారికైనా సరే"** సహీబుఖారి అనే హదీథ్ గ్రంథంలో రికార్డుచేయబడినది.

వివరణ:- అల్ సలామ్ (శాంతి) అనేది అల్లాహ్ యొక్క అనేక శుభనామాలలో ఒకటి. అస్సలాము (మీపై శాంతి కురువుగాక) అనడం అంటే మీరు అల్లాహ్ రక్షణలో శాంతిగా ఉండమని అర్థం లేదా అల్లాహ్ సాంగత్యంలో మీరు ఉండండి అని అర్థం. ఆ విధంగానే, ఆకలితో ఉన్నవారికి, పేదవారికి, ఏ ఆధారంలేని వారికి (దిక్కులేనివారికి) అన్నంపెట్టడం అలాగే వారి అవసరాలలో, ఆపత్సమయాల్లో ఆదుకోవడం అనేది ఉన్నతమైన గుణాలలో, ఉత్తమమైన సంస్కారాలలో లెక్కించ బడును. అలాగే మనకు పరిచయం ఉన్న వారికైనా, లేనివారికైనా అభివాదం చేస్తూ "అస్సలాము అలైకుమ్" అనడం (అంటే వారిపై అల్లాహ్ యొక్క శాంతి కురవాలని - వారు అల్లాహ్ రక్షణలో, ప్రశాంతంగా, క్షేమంగా ఉండాలని కోరుకోవడం) ఉన్నతమైన సుగుణం. పై హదీథ్ లో సూచించబడిన ఈ రెండు పనులు (అన్నార్తులకు అన్నం పెట్టడం, ఇతరులకు అభివాదం చేయడం) సమాజంలో పరస్పర ప్రేమాభిమానాలను పెంపొందించి, పగ, ద్వేషం, వైరభావం, ఒకరిపట్ల మరొకరిలో దురాలోచనలను దూరం చేస్తాయి. ఎటువంటి అభివాదం కూడా ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం నేర్పిన "అస్సలాము అలైకుమ్" అనే అభివాదానికి సరితూగదు, ప్రత్యామ్నాయం అసలే కాజాలదు.

సలాం చేసే విధానం:- మూడు రకాలుగా సలాం చేస్తుండడం మనం గమనిస్తుంటాము.

1. అస్సలాము అలైకుమ్
   మీ పై అల్లాహ్ యొక్క శాంతి (వర్షించు) అవతరించుగాక
2. అస్సలాము అలైకుమ్ వ రహ్మతుల్లాహ్
   మీ పై అల్లాహ్ యొక్క శాంతి మరియు కరుణ (వర్షించు) అవతరించుగాక
3. అస్సలాము అలైకుమ్ వ రహ్మతుల్లాహి వ బరకాతహు
   మీ పై అల్లాహ్ యొక్క శాంతి, కరుణ మరియు ఆశీర్వాదం (వర్షించు) అవతరించుగాక

అల్లాహ్ వద్ద అన్నింటికంటే ఎక్కువ పుణ్యాన్ని (ప్రతిఫలాన్ని) ఆర్జించి పెట్టేది పైన తెలిపిన వాటిలో మూడవ విధంగా (సంపూర్ణంగా) అభివాదం చేయడం.

ఈ హదీథ్ అమలు చేయడం వలన కలిగే లాభాలు:

1. సలాం చేయడమనేది ఐచ్ఛికమైన విషయం కానీ జవాబుగా **ప్రతి సలాం చేయడం విధి తప్పనిసరి బాధ్యత.**

2. పాశ్చాత్య విధానంలో లాగా **"గుడ్ మార్నింగ్"** లేదా **"గుడ్ ఈవినింగ్"** అనడం ఎంతమాత్రమూ ఇస్లామిక్ అభివాదం కాదు.

3. మనకు పరిచయం ఉన్న వారికైనా, లేనివారికైనా సలాం చేసే అలవాటును అలవరచుకోవాలి.

4. ఎదుటి వ్యక్తి మన శబ్దం వినలేనంత దూరంలో ఉన్నట్లైతే సలాం యొక్క పదాలను (ఉదా,, అస్సలాము అలైకుమ్ లేదా అస్సలాము అలైకుమ్ వ రహ్మతుల్లాహ్ లేదా అస్సలాము అలైకుమ్ వ రహ్మతుల్లాహి వ బరకాతహు) ఉచ్చరిస్తూ (పలుకుతూ) చేయి పైకెత్తి సంజ్ఞ ద్వారా సలాం చేయవచ్చును.

5. ఫోన్లో ముందుగా సలాంచేసి, తర్వాత మాటలు ప్రారంభించటం అలవర్చుకోవాలి

6. ఎవరివద్దనైనా సెలవు తీసుకుంటున్నప్పుడు సలాం చేస్తూ సెలవు తీసుకోవడం అలవర్చుకోవాలి.

7. పేదవారికి, అన్నార్తులకు సహాయం చేయడాన్ని, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం నేర్పిన విధంగా సలాం (అభివాదం) చేయడాన్ని విధిగా ప్రోత్సహించాలి.

హదీథ్ ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:- అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె అమర్ బిన్ అల్ ఆస్ బిన్ వాయల్ అస్సహేమి రదియల్లాహు అన్హుమా ఖురైష్ వంశస్థులు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తాతగారైన కాబ్ బిన్ లోయి మరియు అబ్దుల్లాఇబ్నె అమర్ తాతగారు ఒక్కరే. తొలికాలంలోనే ఇస్లాం స్వీకరించారు. ఎక్కువ హదీసులు ఉల్లేఖించిన వారిలో వీరు కూడా ఒకరు.

ప్రశ్నలు

1. “ఇస్లాంలో అన్నింటికంటే ఉత్తమమైనది ఏది?” ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహుఅలైహి వసల్లం ఇలా జవాబిచ్చారు________,_______ మీకు తెలిసినవారైనా, తెలియనివారైనా కూడా”

2. అన్నార్తులకు, పేదవారికి అన్నం పెట్టడం, పరిచయం ఉన్నవారికీ లేనివారికీ కూడా అభివాదం చేయడం సమాజంలో _________________ పెంపొందించి & పగ, ద్వేషం, వైరభావం, ఒకరిపట్ల మరొకరిలో _________________ దూరం చేస్తాయి

3. సలాం చేయడం లోని మూడు విధానాలు?

a)
b)
c)

4. సలాం చేయడం అనేది __________ కానీ జవాబుగా ప్రతి సలాము చేయడం ________ తప్పనిసరి బాధ్యత.

5. పాశ్చాత్య విధానంలో లాగా “గుడ్ మార్నింగ్” లేదా “గుడ్ ఈవినింగ్” అనడం ఎంతమాత్రమూ ____________ అభివాదం కాదు

6. మనకు పరిచయం ఉన్న______,_______ సలాం చేయడం మనం అలవరచుకోవాలి

7. మనం సలాం చేస్తున్న వ్యక్తి మన శబ్దం వినలేనంత దూరంలో ఉన్నట్లైతే సలాము యొక్క పదాలను ఉచ్ఛరిస్తూ (పలుకుతూ) _____________________ సలాం చేయవచ్చును.

8. _______________సహాయం చేయడాన్ని, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం నేర్పిన విధంగా ____________ చేయడాన్ని విధిగా ప్రోత్సహించాలి.

9. అబ్దిల్లాహ్ ఇబ్నె అమర్ బిన్ ఆస్ రదియల్లాహు అన్హుమా గురించి వ్రాయండి.

మాధ్యమిక పరీక్షలు

<u>హదీథ్ : 08</u>

కాలకృత్యాలు తీర్చుకునే పద్ధతి - آداب قضاء الحاجة

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: كان النبي ﷺ إذا دخلَ الخلاء قال: اللهمّ إني أعوذ بك منَ الخُبثِ والخبائث».
رواه البخاري
عن عائشة رضي الله عنه ، أنّ النبيّ ﷺكانَ إذا خَرَجَ مِنَ الخلاءِ قالَ: «غُفْرَانَكَ». رواه الترمذي وغيره

అన్ అనసిబ్ని మాలికిన్ రదియల్లాహు అన్హు ఖాల కానన్నబియ్యు సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం - ఇదా దఖలల్ ఖలాఅ, ఖాల అల్లాహుమ్మ ఇన్ని అఊదుబిక మినల్ ఖుబ్థి వల్ ఖబాయిథ్ - రవాహుల్ బుఖారి.

అనువాదం:- ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం కాలకృత్యాలు తీర్చుకోవటానికి వెళ్ళినప్పుడు, ఇలా ప్రార్థించేవారు, **"ఓ అల్లాహ్ నేను మగ దుష్ట శక్తులు మరియు ఆడ దుష్టశక్తుల నుండి నీ శరణు వేడుకుంటున్నాను.** "

ఇదే విషయం పై ఆయెషా రదియల్లాహు అన్హా ఉల్లేఖించిన ఇంకో హదీథ్ లో ఇలా తెలుపబడినది - కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని బయటకి వచ్చినప్పుడు, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం "**గుఫ్రానక అంటే** మేము నీ యొక్క మన్నింపును కోరుతున్నాము" అని పలికేవారు.

హదీథ్ ను ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:- ఈ హదీథ్ ను ఉల్లేఖించిన వారి పేరు అనస్ ఇబ్నె మాలిక్ రదియల్లాహి అన్హు. వీరు ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) సేవలో తన జీవితాన్ని గడిపారు. ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) యొక్క హదీథ్ లు ఎక్కువగా ఉల్లేఖించిన వారిలో వీరి పేరు కూడా ఉంది.

వివరణ: బహిర్భూమి కోసం (టాయిలెట్ -హమామ్) వెళ్ళే ముందు పైన తెలిపిన ప్రార్థన చేయవలెను. ఇంకా ప్రయాణంలో, ఎడారి ప్రాంతాలలో, పొలాల్లో, మైదానాలలో లేక పల్లెటూర్లలో అంటే ఆధునిక యుగపు టాయిలెట్ లు లేనిచోట బహిర్భూమికి వెళ్ళేటప్పుడు కూడా పైన తెలిపిన ప్రార్థన చేయవలెను. దీనికి కారణం మానవుడికి కీడు చేసే దుష్టశక్తులు అన్నిచోట్లా ఉంటాయి. అనస్ రదియల్లాహు అన్హు హదీథ్ ద్వారా మనకు తెలిసేదేమిటంటే ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం బిగ్గరగా పై ప్రార్థన (దుఆ) చేసేవారు కాబట్టి మనం కూడా పైకి వినబడే విధంగా ప్రార్థన చేయవలెను. ఈ ప్రార్థన ద్వారా మానవుడికి కీడు చేయగలిగే మరియు మానవులకు కనబడని మగ, ఆడ జిన్నాతుల వంటి దుష్టశక్తుల నుండి మనం అల్లాహ్ యొక్క శరణు కోరుకుంటున్నాము. మరియు కాలకృత్యాలు తీర్చుకున్న తర్వాత అల్లాహ్ కు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటూ, ఆ సమయంలో ఏమైనా పొరపాట్లు, తప్పులు జరిగినట్లయితే, వాటిని మన్నింపమని అల్లాహ్ ను వేడుకుంటున్నాము.

హదీథ్ : 09

కోపతాపాల గురించి హెచ్చరిక - التحذير من الغضب

عن أبي هريرةَ رضيَ الله عنه أنّ رجلاً قال للنبيّ صلى الله عليه وسلم أوصِنِي. قال: ((لا تَغضب)) . فردّدَ مراراً، قال: ((لا تَغضب)) **. رواه البخاري**

అన్ అబి హురైరత రదియల్లాహు అన్హు అన్న రజులన్ ఖాలలిన్నబియ్యి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం అవ్ శిని, ఖాల - లా తగ్దబ్, ఫరద్దద మిరారన్, ఖాల - లా తగ్దబ్ రవాహుల్ బుఖారీ.

ఒక వ్యక్తి ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తో ఇలా అడగినారు - నాకు ఉపదేశం చేయండి. అప్పుడు ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం కోపగించుకోవద్దు అని బోధించారు. ఆ వ్యక్తి మాటిమాటికీ అదే ప్రశ్నను అడుగగా, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ప్రతిసారి అదే జవాబు (కోపగించుకోవద్దు) ఇచ్చారు.

హదీథ్ ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:- అబుహురైరా అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ సఖర్ అద్దౌసి రదియల్లాహు అన్హు ఖైబర్ యుద్ధం జరిగిన 7హి సంవత్సరంలో, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క సహచర్యంలోనికి చేరారు. ఎక్కువ హదీథ్ లను జ్ఞాపకం ఉంచుకున్నవారిలో ఒకరు.

వివరణ - కోపతాపాలకు దూరంగా ఉండమని ఈ హదీథ్ బోధిస్తున్నది. కాబట్టి కోపం కలిగించే పరిస్థితుల నుండి మరియు పరిసరాల నుండి మనం కాపాడుకోవలెను. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ప్రశ్నించిన వ్యక్తిని కోపం నుండి దూరంగా ఉండమనే జవాబునే అనేక సార్లు ఇచ్చినారు. దీనిని బట్టి కోపం నుండి దూరంగా ఉండవలసిన ఆవశ్యకత మనకు అర్థం అవుతున్నది. ఈ ప్రశ్న అడిగిన సహచరుడికి కోపం ఎక్కువగా ఉండేది. ప్రశ్న అడిగిన సహచరుడిలో ఏ బలహీనతలున్నాయో, ఏ ఏ తప్పులున్నాయో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం వారికి వాటి నుండి బయటకు వచ్చేటట్లు, వాటిని సరిదిద్దుకునేందుకు అవసరమైన ఉపదేశం చేసేవారు.

ఈ హదీథ్ ద్వారా నేర్చుకోవలసిన విషయాలు -

1. ఇస్లాం ధర్మం కోపతాపాల నుండి దూరంగా ఉండమని ఆదేశిస్తున్నది.
2. కోపతాపాలు షైతాన్ ఆచరణలు కాబట్టి అవి మానవుడికి కీడును మాత్రమే కలిగిస్తాయి.
3. ముస్లింలు అనవసరంగా ఎవరిపైనా కోపగించుకో కూడదు.
4. ఓర్పు, సహనం వంటి మంచి గుణాలను ఇస్లాం ధర్మం ప్రోత్సహిస్తున్నది.
5. కోపతాపాలు ఎక్కువగా ఉన్నవారు అనేక విధాలుగా నష్టపోతారు.

హదీథ్ :10

حسن الخلق

నైతిక ప్రవర్తన (నీతిబద్ధమైన నడవడిక)

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمَرٍ و رضی الله عنهما قَالَ : لَمْ يَكُنِ النَّبِیُّ ^ فَا حِشاً وَّلاَ مُتَفَحِّشاً وَّ كَانَ يَقُوْلُ : إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنُكُمْ أَخْلاَقاً (رواه البخاری)

అన్ అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె అమర్ రదిఅల్లాహు అన్హుమా ఖాల - "లమ్ యకున్ అన్నబియ్యు (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) - ఫాహిషన్ వలా ముతఫహ్హిషన్ - వకాన యఖూల్ ఇన్న మిన్ ఖియారికుమ్ అహ్ సనుకుమ్ అఖ్ లాఖ." రవాహుల్ **బుఖారి**

తాత్పర్యం :- అన్ = ఉల్లేఖన, అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె ఉమర్ = ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) యొక్క సహచరుడు(సహాబి), రదియల్లాహు అన్హుమా = అల్లాహ్ వారితో ఇష్టపడుగాక , ఖాల = తెలిపారు, లమ్ యకున్ = ఉండేవారు కాదు, అన్నబియ్యు సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్ = ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్), ఫాహిషన్ = అసభ్యకరమైన, అసహ్యకరమైన మాటలు పలికే కలవారు, వ = మరియు, లా ముతఫహ్హిషన్ = అసహ్యకరమైన ప్రవర్తన కలిగిన వారూ కాదు, వ = మరియు, కాన యఖూలు = తెలిపేవారు, ఇన్న = ఖచ్చితంగా, మిన్ ఖియారికుమ్ = మీలో మంచివారు (ఉన్నతమైన వారు), అహ్ సనుకుమ్ అఖ్ లాఖ = మంచి గుణాలు కలిగిన వారు. ఇమాం బుఖారి నమోదు చేసినారు.

అనువాదం:- అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె అమర్ రదియల్లాహు అన్హుమా ఇలా ఉల్లేఖించారు "ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) "ఫాహిష్(అసభ్యకరమైన సంభాషణ చేసేవారు)" మరియు "ముతఫహ్హిష్ (అసభ్యకరంమైన ప్రవర్తన కలవారు)" కానీ కారు. ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) అంటూ ఉండేవారు "మీలో ఉత్తమమైన వారు (ఎవరంటే), (ఎవరైతే) ఉత్తమమైన, ఉన్నతమైన గుణగణాలు (నడవడి)కలవారు.

వివరణ:- ఈ హదీథ్ లో - ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) ఉత్తమమైన నడవడి, సభ్యత, సౌజన్యం కలవారు అనడానికి నిదర్శనం ఉన్నది. ఆయన ఎప్పుడూ అసభ్యకరంగా మాట్లాడటం గానీ, తనచుట్టూ ఉన్నవాళ్ళను నవ్వించడానికి ఆ విధమైన సంభాషణ చేయడం గానీ ఎప్పుడూ చేయలేదు. అసభ్యకరమైన నడవడిక ఏ విషయంలోనైనా సరే (మనపట్ల) అసహ్యం, ఏహ్యాభావం కలగచేస్తుంది. మనం సంభాషించేతీరు, ఉపయోగించే మాటలు, మనచేష్టలు, మన గుణగణాలు, స్వభావం (మనం ఇతరులకు ఆపాదించే గుణగణాలు) ఇవన్నీ మన సభ్యత, అసభ్యతలను తెలియచేస్తాయని గమనించాలి. ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) ఒకసారి ఇలా అన్నారు "అసభ్యకరంగా ప్రవర్తించే వారినీ, నీతిబాహ్యులను అల్లాహ్ ఇష్టపడడు"

ఈ హదీథ్ అమలు చేయడం వలన కలిగే లాభాలు :-

1. ఇస్లామీయ చట్టాల గొప్పదనం ఏమిటంటే అవి ప్రతి విషయంలోనూ నీతివంతమైన నడవడికి ప్రాధాన్యం ఇస్తాయి. ఇతరులకు నష్టం లేక కష్టం కలిగించడాన్నుంచి ఎల్లప్పుడూ దూరంగా ఉండాలని, ప్రీతిపాత్రమైన నడవడిక కలిగి ఉండడాన్ని, మంచిపనులు చేయడాన్ని అన్ని వేళలా ప్రోత్సహిస్తుంటాయని గమనించాలి.
2. ధర్మబద్ధతకు,సన్మార్గశీలతకు కట్టుబడి ఉండడం అంటే నీతిబాహ్యమైన వాటికి దూరంగా ఉండడం.
3. నీతివంతమైన ప్రవర్తన, మంచి నడవడిక తీర్పుదినం నాడు మనల్ని ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) దగ్గరకు చేరుస్తాయి.
4. మనం ఇతరులను గౌరవించడం, వారిపట్ల దయ, కనికరం తో ప్రవర్తించడం - ధర్మబద్ధతకు, సత్శీలతకు నిదర్శనం అని గమనించాలి.

5. సత్శీలత మనల్ని అల్లాహ్ అనుగ్రహానికి దగ్గర చేస్తుంది.

హదీథ్ ను ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:-ఈ హదీథ్ ను ఉల్లేఖించినవారి పేరు అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె అమర్ బిన్ ఆస్ బిన్ వాయిల్ అస్సహామీ రదియల్లాహు అన్హుమా. ఈయన ఖురైష్ తెగకు చెందినవారు. ఈయన ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) వంశానికి చెందినవారే. ఈయన వంశవృక్షంలో ఉన్న ముత్తాత కాబ్ బిన్ లోయి మరియు ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) వంశవృక్షంలోఉన్న ముత్తాత కాబ్ బిన్ లోయి ఒకరే. ముందుగా ఇస్లాం స్వీకరించినవారిలో (సాబిఖీన్ అల్ అవ్వలీన్) ఒకరు. ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) హదీథ్ లను ఎక్కువ సంఖ్యలో ఉల్లేఖించినవారిలో వీరూ ఒకరు.

<u>ప్రశ్నలు</u>

01. ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) _____________, ____________" కానీ కారు.
02. "అల్లాహ్ _____________ ప్రవర్తించే వారినీ, _____________ ఇష్టపడడు"
03. ఇస్లాం ప్రతివిషయంలోనూ _____________ నడవడికి ప్రాధాన్యం ఇస్తుంది.
04. _____________ మనల్ని అల్లాహ్ అనుగ్రహానికి దగ్గర చేస్తుంది.
05.అబ్దుల్లాహ్ ఇబ్నె అమర్ బిన్ ఆస్ బిన్ వాయిల్ రదియల్లాహు అన్హుమా గురించి వ్రాయండి.
06. మంచి వ్యక్తులు కలిగి ఉండే ఉన్నతమైన గుణం _______________

హదీథ్ :11

క్షమాగుణం & సహనశీలత్వం - العفو والتسامح

عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها أَنَّهَا قَالَتْ : مَا خُيِّرَ رَسُولُ اللهِ ^ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلاَّ أَخَذَ أَيْسَرَهُمَا مَا لَمْ يَكُنْ إِثْماً ، فَإِنْ كَانَ إِثْماً كَانَ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنْهُ ، وَ مَا انْتَقَمَ رَسُولُ اللهِ ^ لِنَفْسِهِ إِلاَّ أَنْ تُنْتَهَكَ حُرْمَةُ اللهِ فَيَنْتَقِمُ لِلهِ بِهَا (رواه البخارى)

అన్ ఆయిషత రదియల్లాహు అన్హా అన్నహా ఖాలత్ - మా ఖుయ్యిర ర్రసూలుల్లాహి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం, బైన అమరైని, ఇల్లా అఖద ఐసర హుమా మాలమ్ యకున్ ఇథ్మన్, ఫఇన్ కాన, ఇథ్మన్, కాన అబ్ అదన్నాసి మిన్హు, వమా అన్ తఖమ రసూలుల్లాహి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం లినఫ్ సిహి, ఇల్లా అన్ తున్ తహక, హుర్ మతుల్లాహి ఫయన్ తఖిము లిల్లాహి బిహా" **రవాహ్ బుఖారి మరియు ముస్లిం.**

తాత్పర్యం:- అన్ =ఉల్లేఖన, ఆయిషత రదియల్లాహు అన్హా = ఆయిష అనే పేరు గల ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క భార్య, అన్నహా, ఖాలత్ = ఖచ్చితంగా ఆవిడ చెప్పారు, మా ఖుయ్యిర = ఎన్నుకునేవారు కాదు, రసూలుల్లాహి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం = ప్రవక్త, బైన = మధ్య, అమరైని = రెండు విషయాల, ఇల్లా = కాని (తప్పక), అఖద = ఎన్నుకున్నారు, ఐసర హుమా = ఆ రెండు విషయాలలో తేలికైనది (సులభమైనది), మాలమ్ యకున్ = అప్పటివరకు జరగకపోవటం, ఇథ్మన్ = అపరాథం, ఫఇన్ = కాని, కాన = జరగటం , ఇథ్మన్ = అపరాధం, కాన = ప్రవక్త (సల్లల్లాహు

అలైహి వసల్లమ్) ఉండేవారు, అబ్ అదన్నాసి = ప్రజలలో అందరికంటే దూరంగా, మిన్హు = దానినుండి , వ = మరియు , మా ఇన్ తఖమ = ప్రతీకారం తీసుకోలేదు, రసూలుల్లాహి = ప్రవక్త, సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం = అల్లాహ్ ఆయనను ఉన్నతస్థానానికి చేర్చుగాక, లి నఫ్ సిహి = తనకోసం, ఇల్లా = కాని, అన్ తున్ తహక = నష్టం కలిగించటం, హుర్ మతుల్లాహి = అల్లాహ్ ద్వారా నిషేధించబడినవి, ఫయన్ తఖిము = వారు ప్రతీకారం తీసుకునేవారు, లిల్లాహి బిహా = కేవలం అల్లాహ్ కోసం. సహీబుఖారి మరియు సహీముస్లిం హదీథ్ గ్రంథాలలో రికార్డుచేయబడినది.

అనువాదం:- ఆయిష రదియల్లాహు అన్హా ఇలా ఉల్లేఖించారు - ఎప్పుడైనా ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం రెండు విషయాలలో ఏదో ఒకటి ఎన్నుకునే అవకాశం ఉన్నట్లైతే, అపరాధం (దైవశాసనానికి వ్యతిరేకం) కానంతవరకు వారు తేలికైన విషయాన్నే ఎంచుకునేవారు. కానీ ఒకవేళ అది అపరాధమైనదైతే (దైవశాసనానికి వ్యతిరేకమైన విషయమైతే), ప్రజలందరిలోను ఆయనే దానికి ఎక్కువ దూరంగా ఉండేవారు. ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తన (వ్యక్తిగత కారణాల) కోసం ఎప్పుడూ ఏ విషయంలోనూ ప్రతీకారం తీర్చుకోలేదు. కానీ ఎప్పుడైతే అల్లాహ్ యొక్క ఆదేశాలకు నష్టం కలుగుతుందో అటువంటి సందర్భాలలో వారు అల్లాహ్ కోసం ప్రతీకారం తీర్చుకునే వారు. **బుఖారి మరియు ముస్లిం**

వివరణ:- ఇస్లాం సౌలభ్యతకు, తద్వారా శాంతికీ, సహనానికి ఉదాహరణ అని ఈ హదీథ్ తెలియపర్చుచున్నది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఎప్పుడూ ఉత్తమమైన విషయాలనే బోధించారు. అపరాధపు గుర్తులు ఏమాత్రం కనిపించినా మిగతా వారందరి కంటే ముందుగా అటువంటి విషయాలకు దూరమయ్యేవారు. అదే విధంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తనపై జరిగిన ఏవిధమైన హింసాయుత సంఘటనకు, అందులో పాల్గొన్నవారిపై ఎప్పుడూ ప్రతీకారం తీర్చుకోలేదు. పైగా వారిని శిక్షించే అవకాశమున్నా వారిని క్షమించి వదిలివేసారు. తన పై కత్తి దూసి దుర్భాషలాడిన అరబ్ ఎడారి వాసినీ, తన మెడలో కండువా (అంగవస్త్రం)వేసి - కనుగ్రుడ్లు ఉబికి వచ్చేటంత విపరీతంగా చుట్టి (మెలివేసి), గుంజి, తన ప్రాణాలు తీయాలని ప్రయత్నించిన మరో వ్యక్తినీ క్షమించి వదిలివేయడం - ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క క్షమాగుణానికి, సహనానికి ప్రతీకలు.

అల్లాహ్ యొక్క పవిత్రతకు, ఔన్నత్యానికీ, గౌరవానికీ భంగం కలిగించిన వారి విషయంలో అల్లాహ్ కోసం తప్ప తన వ్యక్తిగత కారణాలకోసం ఎప్పుడూ ఎవరిపైనా ప్రతీకారం తీర్చుకోని కరుణామూర్తి ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం అని పై ఉదాహరణలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి.

ఈ హదీథ్ అమలు చేయడం వలన కలిగే లాభాలు :-

1. ఇస్లాం - అపరాధం (అల్లాహ్ శాసనానికి వ్యతిరాకం) కానంతవరకూ, అన్ని విషయాల్లోనూ సౌలభ్యానికీ, సహనానికీ పెద్దపీట వేసే ధర్మం అని గమనించాలి
2. క్షమాగుణం, సహనం ముస్లింలలో సామరస్యానికీ, భ్రాతృత్వానికీ దారి తీస్తాయి.

3. క్షమాగుణం, సహనం, ఓర్పు పాటించడంలో ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ను ఉదాహరణగా తీసుకోవాలి.

4. విశ్వాసులలో ఇతరులను క్షమించే గుణం కలవారు, సహనశీలురు అల్లాహ్ వద్ద గొప్ప ప్రతిఫలం పొందుతారనే విషయాన్ని గర్తుంచుకోవాలి.

5. క్షమాగుణం, సహనశీలత అనేవి మానవహక్కులకు సంబంధించినవే కానీ, భగవద్దత్తమైన (Divine Rights) హక్కులు కావు అని గమనించండి.

6. క్షమాగుణం, సహనశీలత అనేవి చేతగానితనం, బలహీనత, పిరికితనం వల్ల బయటపడే గుణాలు కావు. కేవలం అల్లాహ్ వద్ద ప్రతిఫలం పొందే ఆకాంక్ష మాత్రమే వాటిని ప్రేరేపిస్తుంది.

7. చెడును వ్యతిరేకించకపోవడం క్షమాగుణం, సహనశీలత కానేకావు.

హదీథ్ ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం :- ఆయిషత రదియల్లాహు అన్హా విశ్వాసులందరికీ తల్లిలాంటివారు, ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం భార్యలలో ఒకరు. వీరు అబూబకర్ సిద్ధీఖ్ రదియల్లాహు అన్హు కుమార్తె. ఇస్లాం కు సంబంధించిన విషయంలో వీరు ఒక గొప్ప విద్యావేత్త (ఫఖీ) గానూ, నిష్ణాతురాలిగానూ పేరు గాంచారు. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం హదీథులలో చాలా వరకు వీరు ఉల్లేఖించినవే.

ప్రశ్నలు

01. ఎప్పుడైనా ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం రెండు విషయాలలో ఏ ఒక్కదానినైనా ఎన్నుకోవలసివస్తే, ______________________ కానంతవరకు వారు __________ విషయాన్నే ఎన్నుకునేవారు. కానీ ఒకవేళ అది ________________, దానిని పరిహరించడంలో (వర్జించు, దాని నుండి తొలగి ఉండు), చాలా__________ ఉండేవారు.

02. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం తనపై ___________ అరేబియన్ ఎడారివాసినీ, తన మెడలో కండువా (అంగవస్త్రం)వేసి, కనుగ్రుడ్లు ఉబికి వచ్చేటంత కఠినంగా విపరీతంగా చుట్లుచుట్టి (మెలిపేసి) గుంజి, తనను ___________ మరో వ్యక్తినీ క్షమించి వదిలిపేశారు.

03. తన మెడలో ________ వేసి, _________ ఉబికి వచ్చేటంత విపరీతంగా చుట్లుచుట్టి (మెలిపేసి) గుంజిన మరో వ్యక్తినీ ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం క్షమించి వదిలిపేశారు.

04. ఇస్లాం - ___________ ___________ కానంతవరకూ, అన్ని విషయాల్లోనూ ___________, ___________ పెద్దపీట వేసే మతం అని గమనించాలి.

05. _________, _________ముస్లింలలో సామరస్యానికీ, భ్రాతృత్వానికీ దారి తీస్తాయి.

06. ______________, ______________ పాటించడంలో ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ను ఉదాహరణగా తీసుకోవాలి.

07. విశ్వాసులలో - ఇతరులను ________గుణం కలవారు, _________ అల్లాహ్ వద్ద గొప్ప _________ పొందుతారనే విషయాన్ని గర్తుంచుకోవాలి.

08. క్షమాగుణం, సహనశీలత అనేవి _____________ సంబంధించినవే కానీ, భగవద్దత్తమైన (Divine Rights) హక్కులు కావు అని గమనించండి.

హదీథ్ :12

تأثير الأصدقاء على الإنسان
స్నేహితుల ప్రభావం

عَنْ أَبِيْ مُوْسى الْأَشْعَرِي رَضِيِ الله عَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمْ : " إِنَّمَا مَثَلُ الْجَلِيْسِ الصَّالِحِ وَ السُّوْءِ كَحَامِلِ الْمِسْكِ، وَنَافِخِ الكِيْرِ، فَحَامِلُ المِسْكِ، إِمَّا أَنْ يُحْذِيَكَ، وَ إِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيْحًا طَيِّبَةً، وَنَافِخُ الكِيْرِ إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَ إِمَّا أَنْ تَجِدَ رِيْحًا خَبِيْثَةً ".رواه البخارى

అన్ అబి మూసా అల్ అష్అరీ రదియల్లాహు అన్హు ఖాల, ఖాల రసూలుల్లాహి సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం: "ఇన్నమా మథలుల్ జలీసిశ్శాలెహి వస్సూయి, కహామిలిల్ మిస్కి , వ నాఫిఖిల్ కీర్, ఫహామిలుల్ మిస్కి, ఇమ్మా ఐయుహ్ దియక, వ ఇమ్మా అన్ తబ్ తాఅ మిన్ హు, వ ఇమ్మా అన్ తజిద మిన్ హు రీహన్ తయ్యిబ, వ నాఫిఖుల్ కీరి, ఇమ్మా అన్ యుహ్ రిఖ ధియాబక్, వ ఇమ్మా అన్ తజిద రీహన్ ఖబీథతన్" **బుఖారి.**

తాత్పర్యం :- అన్ = ఉల్లేఖించారు, అబి మూసా అల్ అషఅరీ = ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహివసల్లం యొక్క సహచరుడు. రదియల్లాహు అన్హు = అల్లాహ్ ఆయనను ఆమోదించుగాక, ఖాల = చెప్పారు, ఖాల రసూలల్లాహ్ = ప్రవక్త తెలిపారు, సల్లల్లాహు అలైహివసల్లం = అల్లాహ్ ఆయనపై శాంతి పంపుగాక, ఇన్నమ = నిశ్చయంగా, మథలుల్ = ఉదాహరణ, జలీసి = తో ఉండటం (కలిసి), శ్శాలెహి = పుణ్యవంతులు, వస్సూయి = దుర్గుణాలు కలవారు(పాపాత్ములు), క = పోలిక, హామిలిల్ మిస్కి = కస్తూరి (వంటి సుగంధాలు) అమ్మేవారు, వ = మరియు, నాఫిఖిల్ కీరి =కమ్మరివాడు.
ఫ = అలాగే, హామిలుల్ మిస్కి = కస్తూరి (వంటి సుగంధాలు) అమ్మేవారు, ఇమ్మా = రెంటిలో ఒకటి (అదిగాని, ఇదిగాని), ఐ యుహ్ దియక = బహుమతిగా పొందటం, వ = మరియు, ఇమ్మా = లేక, అన్ తబ్ తాఅ = కొనటం, మిన్ హు = అతని వద్ద నుంచి, వ = మరియు, ఇమ్మా = లేక, అన్ తజిద = పొందటం, లభించటం, మిన్ హు = అతని వద్ద నుంచి, రీహన్ = వాసన, తయ్యిబ = మంచి, వ = మరియు, నాఫిఖుల్ కీరి = కమ్మరివాడు, ఇమ్మా = లేక, అన్ యుహ్ రిఖ = కాల్చబడటం, ధియాబక = దుస్తులు, వ = మరియు, ఇమ్మా = లేక, అన్ తజిద = పొందటం, లభించటం, రీహన్ = వాసన, ఖబీథన్ = దుర్వాసన

అనువాదం :- అబి మూసా అల్ అష్ అరీ రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు - ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఇలా తెలిపారు "పుణ్యపురుషుల మరియు దుర్గుణాలు కలవారి సహచర్యం యొక్క

ఉదాహరణ కస్తూరి (వంటి సుగంధాలు) అమ్మేవారి మరియు కమ్మరి పని చేసే వారి సహచర్యంతో పోలి ఉన్నది. కస్తూరి (వంటి సుగంధాలు) అమ్మేవారి నుండి బహుమతిగా (ఉచితంగా) మీకు కస్తూరి లభించవచ్చు లేక మీరు అతడి నుండి కస్తూరిని కొనుక్కోవచ్చు లేక మీకు సువాసన లభిస్తుంది (మీ దుస్తులు సువాసనను పీల్చుకుంటాయి). దీనికి భిన్నంగా కమ్మరి పని చేసే వారి దగ్గర ఉండటం (అగ్ని రవ్వలు పడటం) వలన మీ దుస్తులు కాలి పోతాయి లేక వాని నుండి చెడువాసన (దుర్గంధం) లభిస్తుంది.

వివరణ:- ఈ హదీథ్ లో మంచి గుణాలుకలవారి మరియు పుణ్యపురుషుల సహచర్యం యొక్క ఆవశ్యకత చాలా వివరంగా ఉదాహరణలతో తెలుపబడినది. ఇదేవిధంగా చెడు వారి (దుర్గుణాలు కలవారి) నుండి దూరంగా ఉండమనే హెచ్చరిక కూడా చేయబడినది. మంచివారితో చేసే స్నేహాన్ని సుగంధాలమ్మే వారి స్నేహంతో మరియు చెడువారితో చేసే స్నేహం కమ్మరిపని చేసేవారి స్నేహంతో పోల్చబడినది. అదేవిధంగా పుణ్యపురుషులతో ఉండటం వలన మంచి పనులు చేయటంలో ప్రోత్సాహం లభిస్తుంది. అలాగే చెడువారితో ఉండటం వలన చెడు పనులు చేయటంలో ప్రోత్సాహం లభిస్తుంది.

ఈ హదీథ్ వలన కలిగే లాభాలు:-

1. మంచి వారితో కలసి ఉండవలెను మరియు మన పిల్లలను కూడా మంచి వాళ్ళతో కలసి ఉండేటట్లు చూడవలెను.

2.మంచి మరియు చెడు అలవాట్లు అలవర్చుకోవటంలో మన మీద మన స్నేహితుల ప్రభావం ఉంటుంది.

3. అల్లాహ్ చూపిన దారిలో నడిచేవారితో ఉండటం వలన మీకు ఉపయోగం కలుగుతుంది.

4. పుణ్యపురుషులు మంచిపనులు చేయటానికి మరియు చెడు పనులు చేయకుండా ఉండటానికి సహాయం చేస్తారు.

5. మనతోటి ముస్లిం సోదరులను నమాజు చదవకుండా ఉండేవాళ్ళ స్నేహం నుండి, సిగరెట్ తాగటం, జూదం ఆడటం వంటి చెడు అలవాట్లు ఉన్నవాళ్ళ స్నేహం నుండి ఆపటం,కాపాడటం ప్రతి ముస్లిం బాధ్యత.

హదీథ్ ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:- అబు మూసా అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఖైస్ బిన్ ముస్లిం అల్ అషఅరీ రదియల్లాహు అన్హు ప్రసిద్ధి చెందిన ప్రవక్త సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం సహచరులలోని వారు. కూఫాపట్టణ గవర్నర్ గా పనిచేసారు. 50హి సంవత్సరంలో చనిపోయారు. వీరు మృదుమధురంగా ఖుర్ఆన్ పఠనం చేసేవారు.

<u>ప్రశ్నలు</u>

1. "ఇన్నమ మథలుల్ జలీసిశ్శాలెహి వస్సూయి, కహామిలిల్ మిస్కి , వ నాఫిఖిల్ కీరి, ఫహామిలుల్ మిస్కి, ఇమ్మా ఐ ________, వ ఇమ్మా అన్ ________మిన్ హు, వ ఇమ్మా అన్ తజిద మిన్ హు రీహన్ ________, వ నాఫిఖుల్ కీరి, ఇమ్మా అన్ ________ ధియాబక, వ ఇమ్మా అన్ తజిద రీహన్ ________" **బుఖారి.**

2. పుణ్యపురుషుల యొక్క స్నేహం ________ అమ్మేవారితోటి స్నేహం లాంటిది.

3. ______________యొక్క స్నేహం కొలిమిలో పని చేసే కమ్మరివారి స్నేహం లాంటిది.

4. కస్తూరి (వంటి సుగంధాలు) అమ్మేవారి నుండి మీకు ఏ ఏ లాభాలు కలగవచ్చు?

5. కమ్మరి పని చేసే వారి దగ్గరకు పోవటం వలన మీకు ఏ ఏ నష్టాలు కలగవచ్చు?

6. మంచి గుణాలుకలవారి స్నేహం మంచిదా లేక దుష్టుల స్నేహం మంచిదా?

7. కనీసం 5 మంచిగుణాలను, 5 చెడుగుణాలను వ్రాయండి.

8. మంచిగుణం మరియు చెడు గుణం నిర్వచించండి.

9. చెడువారి (దుర్గుణాలు కలవారి) నుండి ________ ఉండవలెను.

10. పుణ్యపురుషులతో ఉండటం వలన ________ చేయటం లో ప్రోత్సాహం లభిస్తుంది.

11. చెడువారితో ఉండటం వలన ________ చేయటం లో ప్రోత్సాహం లభిస్తుంది.

12. మంచి వారితో ________ ఉండవలెను మరియు మన పిల్లలను కూడా మంచి వాళ్ళతో ________ ఉండేటట్లు చూడవలెను.

13. మంచి మరియు చెడు అలవాట్లు అలవర్చుకోవటంలో మన మీద మన స్నేహితుల ________ ఉంటుంది.

14. అల్లాహ్ చూపిన దారిలో నడిచేవారితో ఉండటం వలన మీకు _____ కలుగుతుంది.

15. పుణ్యపురుషులు మంచిపనులు చేయటానికి మరియు చెడు పనులు చేయకుండా ఉండటానికి ________ చేస్తారు.

16. మనతోటి ముస్లిం సోదరులను నమాజు చదవకుండా ఉండేవాళ్ళ స్నేహం నుండి, సిగరెట్ తాగటం మరియు జూదం ఆడటం వంటి చెడు అలవాట్లు ఉన్నవాళ్ళ స్నేహం నుండి కాపాడటం ప్రతి ముస్లిం ________

17. అబు మూసా అబ్దుల్లాహ్ అల్ అషఅరీ రదియల్లాహు అన్హు గురించి వ్రాయండి.

హదీథ్ :13

حفظ اللسان واليد من التعدي

నాలుకతో & చేతితో ఇతరులకు కష్టం, నష్టం కలిగించకూడదు

عَنْ أَبِي مُوْسى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيِ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قُلْتُ " يَا رَسُوْلُ اللهِ ! **أَيُّ الْإِسْلَامِ أَفْضَلُ؟** "
قَالَ : **"مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُوْنَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ"**. رَوَاهُ الْبُخَارِي

అన్ అబి మూస అల్అషఅరీ రదియల్లాహు అన్హు ఖాల : ఖుల్తు **"యా రసూలుల్లాహ్! ఐయ్యుల్ ఇస్లామి అఫ్దలు?** " ఖాల - **"మన్ సలిమల్ ముస్లిమూన మిన్ లిసానిహి, వ యదిహి** " రవాహ్ అల్ బుఖారి.

తాత్పర్యం : - అన్ = ఉల్లేఖించారు, అబి మూస అల్అషఅరీ = ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం యొక్క సహచరుడు. రదియల్లాహు అన్హు = అల్లాహ్ ఆయనను ఇష్టపడుగాక, ఖాల = చెప్పారు, ఖుల్తు యా రసూలుల్లాహ్ = ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ను వారిలా ప్రశ్నించారు, ఐయ్యుల్ ఇస్లామి = ఇస్లాంలో ఏది, అఫ్దలు = ఉత్తమమైనది, ఖాల = చెప్పారు, మన్ = ఎవరు, సలిమ = భద్రత కలిగించటం, అల్ ముస్లిమూన = (ఇతర) ముస్లింలకు, మిన్ = నుండి, లిసానిహి = అతడి నాలుక, వ = మరియు, యదిహి = అతడి చేతి (నుండి).

అనువాదం :- అబిమూస అల్ అషఅరీ రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు - ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ను "ఇస్లాంలో ఉత్తమమైనది ఏది?" అని ప్రశ్నించగా, వారు ఇలా జవాబు చెప్పారు "ఇతర ముస్లింలు ఎవరి చేయి మరియు నాలుక నుండి భద్రత పొందుతారో (ఇతర ముస్లింలపై నోటితో మరియు చేతితో దాడి చెయ్యకపోవటం ఉత్తమమైనది)" సహీబుఖారి

వివరణ :- మన నాలుక (తిట్లు తిట్టడం,దుర్భాషలాటడం) ద్వారా ఇతర ముస్లింలకు ఎటువంటి కష్టం కలిగించకూడదనే విషయాన్ని ఈ హదీథ్ స్పష్టంగా తెలియజేస్తున్నది. మన హృదయభావాలను నిర్దిష్టంగా, స్పష్టంగా, ఖచ్చితంగా ప్రకటించే శక్తిసామర్థ్యాలు ఒక్క నాలుకకు మాత్రమే ఉన్నాయి. కాబట్టి ఇక్కడ నాలుక ను ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్నారు. ఇంకా మన చేతుల ద్వారా ఇతర ముస్లింలకు ఎలాంటి కష్టం, నష్టం కలిగించకూడదని ఈ హదీథ్ స్పష్టంగా ప్రకటిస్తున్నది. మన ఆలోచనల, భావాల ఆచరణకు తరచుగా చేతులనే వాడటం జరుగుతుంది. కాబట్టి ఇక్కడ చేయి గురించి ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించారు.

ఈ హదీథ్ ఆచరించడం వలన కలిగే లాభాలు:-

1. ఎంత అల్పమైనవైనా సరే, ఇతరుల హక్కులను ఉల్లంఘించటం, అతిక్రమించడం ఎంత మాత్రమూ తగదు. "అల్లాహ్ జ్ఞానం నుండి మన ఆలోచనలు,మాటలు, చేతలు ఏ సమయంలోనూ తప్పించకోలేవు" అనే నగ్నసత్యాన్ని అన్నివేళలా గుర్తించుకోవలెను.
2. ఇతరులకు హాని, అపాయం కలిగించనివారే ఉత్తమమైన ముస్లింలు.
3. తిట్లు తిట్టడం, నిందలు మొపటం, శాపనార్థాలు పెట్టడం, జుగుప్సాకరమైన కలహించే స్వభావం గల దుర్భాషలాడటం తగదు.
4. ఇతరులకు ఇష్టంలేని వాటిని ప్రస్తావించడం కూడా వారికి హాని కలిగించడమే.
5. ఇతరుల అనుమతి లేకుండా వారి వస్తువులను తాకకూడదు, అస్సలు తీసుకోకూడదు.

హదీథ్ ను ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:

ఈ హదీథ్ ను ఉల్లేఖించిన వారి పూర్తి పేరు అబిమూసా అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఖైస్ బిన్ ముస్లిం అష్అరీ రదియల్లాహు అన్హు. బాగా ప్రసిద్ధి చెందిన ప్రవక్త ముహమ్మద్(సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్)

సహచరులలో వీరు కూడా ఒకరు. కూఫా పట్టణానికి గవర్నర్ గా సేవలందించారు. 50వ హిజ్రీ సంవత్సరంలో మరణించారు.

ప్రశ్నలు

1. **"యా రసూలుల్లాహ్! ఐయ్యుల్ ఇస్లామి అఫ్దలు?" ఖాల - "మన్ సలిమల్ ముస్లిమూన మిన్ ________, వ _________ "**
2. ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహుఅలైహివసల్లం ను "ఇస్లాంలో ఉత్తమమైనది ఏది?" అని ప్రశ్నించగా, వారు ఇలా జవాబు చెప్పారు "ఇతరులు ఎవరి ______మరియు ______ నుండి భద్రత పొందుతారో.
3. ఇతర ముస్లింల పై నోటితో మరియు చేతితో దాడి చెయ్యక పోవటం _________
4. మన నాలుక (తిట్లు తిట్టడం) ద్వారా ఇతరులకు _________ కలిగించకూడదు.
5. మన హృదయభావాలను నిర్దిష్టంగా, స్పష్టంగా, ఖచ్చితంగా ప్రకటించే శక్తిసామర్థ్యాలు ఒక్క _________ మాత్రమే ఉన్నాయి.
6. మన చేతుల ద్వారా ఇతర ముస్లింలకు ఎలాంటి _________ కలిగించకూడదు.
7. మన ఆలోచనల, భావాల _________ కు తరచుగా చేతులనే వాడటం జరుగుతుంది.
8. ఎంత అల్పమైనవైనా సరే, ఇతరుల హక్కులను ఉల్లంఘించటం, అతిక్రమించడం ఎంత మాత్రమూ _________.
9. "అల్లాహ్ జ్ఞానం నుండి మన ఆలోచనలు, మాటలు, చేతలు ________________"

హదీథ్ :14

وجوب محبة المسلم لأخيه

ముస్లింలు విధిగా ఒకరినొకరు ప్రేమించాలి (ప్రేమాభిమానాలతో గౌరవించాలి)

عَنْ أَنَسٍ رضى الله عنه عَنِ النَّبِىِّ ^ قَالَ: لَا يُؤْمِنُ أَحَدَكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيْهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ (رواه البخاري)

అన్ అనస్ ఇబ్నె మాలికి రదియల్లాహు అన్హు అనిన్నబియ్యి (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) ఖాల, "లా యూమిను అహదకుమ్ హత్తా యుహిబ్బ లిఅఖీహి, మా యుహిబ్బు లి నఫ్ సిహి"

తాత్పర్యం:- అన్ = ఉల్లేఖన, అనస్ ఇబ్నె మాలికి = ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) యొక్క సహచరుడు(సహాబి), రదియల్లాహు అన్హు = అల్లాహ్ వారితో ఇష్టపడుగాక, అనిన్నబియ్యి = ప్రవక్త ముహమ్మద్ సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం ప్రకటించారు, ఖాల = తెలిపారు, లా = కాదు, యూమిను = విశ్వాసి , అహదకుమ్ = మీలో ఎవరూ, హత్తా = అప్పటి వరకు, యుహిబ్బ = కోరుకోవటం, లి = కోసం, అఖీహి = తోటి సోదరుడి, మా = ఏదైతే, యుహిబ్బు = కోరుకోవటం, లి = కోసం, నఫ్సిహి = తనకోసం .

అనువాదం:-అనస్ ఇబ్నె మాలిక్ రదియల్లాహు అన్హు ఇలా ఉల్లేఖించారు - ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) ఇలా అన్నారు "మీలో ఒక్కరు కూడా అప్పటి వరకూ నిజమైన విశ్వాసి కాజాలరు. (ఎప్పటివరకూ అంటే) మీరు మీ కొరకు దేనినైతే ఇష్టపడతారో మీ తోటి ముస్లిం సోదరునికి కూడా (అలాంటిదే ఉండాలని) ఆవిధంగానే ఉండాలని (మనస్ఫూర్తిగా) కోరుకోనంతవరకు." **సహీహ్‌బుఖారి హదీథ్ గ్రంథం**

వివరణ:- ఈ హదీథ్, ఒక ముస్లిం తన తోటి ముస్లిం సోదరులను విధిగా ప్రేమించాలనీ, గౌరవించాలనీ తెలియజేయు చున్నది. ఇస్లాంలో అనుమతించబడిన మేరకు - మన ముస్లిం సోదరుల ఆశలు, ఆశయాలు సాకారం అయ్యేలా మనం వారికి అన్ని విధాలా సహాయం చేయాలి, సహకరించాలి. ఈ హదీథ్ సోదర ముస్లింల పట్ల సమానత్వం వైపునకు, వారి పట్ల మనం చూపవలసిన పరస్పర గౌరవం, వినయం, వినమ్రత వైపుకు మన దృష్టిని మరల్చుచున్నది. మనలో నుండి తోటివారి పట్ల ద్వేషం, అసూయ, ఏహ్యాభావం, హీనభావం మరియు మన తోటి ముస్లిం సోదరుల పట్ల మోసపూరిత ఆలోచనలను దూరం చేసుకోనంత వరకు, వారిపట్ల (సహజసిద్ధమైన) **ప్రేమ, అభిమానం, గౌరవం మనలో పుట్టుకురావు** అని గమనించాలి.

ఈ హదీథ్ ఆచరించడం వలన కలిగే లాభాలు:-

1. మనతోటి ముస్లిం సోదరులను ప్రేమించడం లేక అసహ్యించుకోవడం (అంటే మన అంతరంగ మరియు బహిర్గత ప్రవర్తన) అనేవి అల్లాహ్ పట్ల మనలోని సంపూర్ణమైన విశ్వాసాన్ని పరీక్షించే గీటురాళ్ళ వంటి విషయాలలో ఇవి కూడా ఉన్నాయని గమనించాలి.
2. తోటివారిపట్ల అసూయా, ద్వేషభావాలు - అల్లాహ్ పట్ల మనలోని విశ్వాసాన్ని తగ్గిస్తాయి.
3. మన తోటివారు మంచిగా ఉండాలని కోరుకోవడం, అందుకని వారికి సహాయసహకారాలు అందజేయడం, వారిని చెడు మరియు తప్పుడు మార్గాల నుండి వారించడం అనేవి కేవలం అల్లాహ్ కొరకు మాత్రమే మనలో వారిపట్ల ప్రేమాభిమానాలు ఉన్నాయనడానికి నిదర్శనం.
4. ఇతరుల బాగోగుల గురించి ఆలోచించక, అన్ని మంచి విషయాలు మనకే సొంతం అవ్వాలనుకునే స్వార్ధపరత్వం, నీచమనస్తత్వం గురించి ఈ హదీథ్ మనల్ని హెచ్చరిస్తున్నది.

హదీథ్ ను ఉల్లేఖించినవారి పరిచయం:- ఈ హదీథ్ ను ఉల్లేఖించిన వారి పేరు అనస్ ఇబ్నె మాలిక్ రదియల్లాహి అన్హు. వీరు ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) సేవలో తన జీవితాన్ని గడిపారు. ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లమ్) యొక్క హదీథ్ లు ఎక్కువగా ఉల్లేఖించిన వారిలో వీరి పేరు కూడా ఉంది.

<u>ప్రశ్నలు</u>

01. మీరు మీ కొరకు దేనినైతే ఇష్టపడతారో మీ తోటి ముస్లిం సోదరునికి కూడా ____________________________________ (మనస్ఫూర్తిగా) కోరుకోవాలి.

02. ఒక ముస్లిం తన తోటి ముస్లిం సోదరులను_____ప్రేమించాలి మరియు గౌరవించాలి.

03. సోదర ముస్లింల పట్ల సమానత్వం, పరస్పర గౌరవం, వినయం, వినమ్రతం చూపటమనేది కేవలం అల్లాహ్ కోసం మాత్రమే పాటించాలా? లేక వారి నుండి తమ అవసరాలు తీర్చుకోవడానికా?

04. ఈ హదీథ్ అమలు చేయటం ద్వారా సమాజంలో ఎటువంటి మార్పులు వస్తాయి?

ఈ కోర్సు పాఠ్యపుస్తకాన్ని ఇంకా మంచిగా తీర్చిదిద్దటానికి ఇవ్వదలచిన మీ సలహాలను దయచేసి teluguwebmaster@gmail.com పంపండి. దీని అనువాదంలో, పునర్విమర్శలో పాలుపంచుకున్న సోదరులందరి కృషిని అల్లాహ్ స్వీకరించుగాక! ముఖ్యంగా జుల్ఫి దావా సెంటరులోని షేక్ నశీరుద్దీన్ గారి తోడ్పాటును, సహాయసహకారాలను, నిస్వార్థ సేవలను అల్లాహ్ తప్పక స్వీకరించుగాక! ఆమీన్.